

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 483 • 25. rujna 2015. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

MULTINACIONALNA
VJEŽBA U HRVATSKOJ,
SLOVENIJI I NJEMAČKOJ

IMMEDIATE RESPONSE 2015

SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

INTENZIVNE PРИПРЕМЕ ЗА ВЈЕŽБУ ANAKONDA U POLJSKOJ

24. OBLJETNICA HRM-a

PRISEGNUO 13. NARAŠTAJ KADETA OSRH

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA 0 3 9 1 5
9 771336500003

SADRŽAJ

- 4 24. OBLJETNICA HRM-a**
Profesionalni i predani zadaćama
- 6 BRODOSPLIT**
Položena kobilica obalnog ophodnog broda
- 7 MORH I OSRH**
Uspješna suradnja američkih i hrvatskih snaga u humanitarnim projektima
- 8 PRISEGNUO 13. NARAŠTAJ KADETA OSRH**
Postali ste dio pobjedničke vojske
- 10 VOJARNA "DRAČICE"**
Obuka za sve generacije
- 12 MULTINACIONALNA VJEŽBA U HRVATSKOJ, SLOVENIJI I NJEMAČKOJ**
Immediate Response 2015
- 14 POLIGON "CRVENA ZEMLJA"**
Vuk 15/6 - kruna obuke Satnije za EUBG
- 16 SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE**
Intenzivne pripreme za vježbu Anakonda u Poljskoj
- 20 6. MEĐUNARODNI FESTIVAL POVIJESNIH I VOJNIH FILMOVA**
Hrvatski film predstavljen na festivalu u Varšavi
- 21 PRVA OBLJETNICA ZAPOVJEDNIŠTVA SPECIJALNIH SNAGA**
Biti pripadnikom specijalnih snaga velika je čast i obveza

PROFESIONALNI I PREDANI ZADACAMA

The magazine cover features several photographs of military personnel in various uniforms, including sailors and soldiers, engaged in their duties. The title 'PROFESIONALNI I PREDANI ZADACAMA' is prominently displayed in the center.

POSTALI STE DIO POBJEDNIČKE VOJSKE

The magazine cover shows a group of young cadets in uniform marching in formation. The title 'POSTALI STE DIO POBJEDNIČKE VOJSKE' is displayed in large, bold letters at the top.

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Zamjenica glavnog urednika:

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Urednici i novinari:

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),

Petra Kostanjšak (petra.kostanjsak@morph.hr)

Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić

Dubravka Marić (dmaric@morph.hr)

Tomislav Brandt

Prijevod:

Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@morph.hr), Ante Perković,

Fotograf:

Predrag Belušić

Grafička redakcija:

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Marketing i finansije:

Znanje d.o.o., Mandićeva 2, Zagreb

Tiskat:

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

Adresa uredništva:

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

e-mail: hrvojnik@morph.hr

Naklada:

3000 primjeraka

Pratite nas i
na društvenim
mrežama

Facebook

Twitter

YouTube

www.hrvatski-vojnik.hr

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2015.
Novinarski prilози objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

- 22 OPATOVAC**
OSRH u logističkoj potpori u izbjegličkom kampu
- 24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
"Zumwalt" spreman za testiranje
- 27 PJEŠAČKO NAORUŽANJE**
Kineski arsenal streljačkog oružja
- 32 VOJNA IZLOŽBA**
DSEI 2015
- 38 BESPOSADNI SUSTAVI**
Dronovi izvan kontrole (I.dio)

- 42 PODLISTAK**
Austrougarske podmornice na Jadranu
- 46 FILATELIJA**
Marke - manifestacija pobjede
- 47 VEKSIFOLOGIJA**
Indonezijske vojnopolomorske zastave
- 48 MULTIMEDIJA**
Ekran za filmove i prave igrače
- 50 DANI ZAŠTITE I SIGURNOSTI**
Vojna policija prikazala svoje sposobnosti

UVODNIK

U splitskoj je vojarni "Sveti Nikola" u nazočnosti brojnih vojnih i civilnih dužnosnika te umirovljenih pripadnika Hrvatske ratne mornarice održana središnja svečanost obilježavanja 24. obljetnice ustrojavanja HRM-a. Bila je to prigoda za isticanje svih postignuća pripadnika HRM-a tijekom proteklih godina, ali i za podsjećanje na brojne i iznimno zahtjevne zadaće koje su danas pred HRM-om.

Ove se godine više od 1000 kandidata prijavilo na preddiplomske vojne sveučilišne studije. Odabrano ih je 85 te su kao trinaesti naraštaj položili svečanu prisegu i time obilježili početak nove akademске godine. Tom je prigodom na Učilištu otkrivena spomen-ploča dr. Franji Tuđmanu po kojem će odsad HVU nositi ime.

U vojarni "Dračice" svjedočili smo nesvakidašnjem događaju u kojem su se istodobno našli polaznici dviju potpuno različitih vojničkih obuka. Bili su tu pripadnici 1. pješačke pričuvne bojne 2. pješačke pukovnije Osijek na obuci razvrstane pričuve Oružanih snaga RH, a u blizini novi vojnici i vojnikinje koji tek ulaze u djelatni sastav OSRH, polaznici specijalističke obuke pješaštva u Pješačkoj pukovniji ZOD-a... Detaljnije o tome možete pročitati u broju koji je pred vama.

Multinacionalna vježba Immediate Response održava se već sedmu godinu zaredom, a ove godine istodobno u Hrvatskoj, Sloveniji i Njemačkoj. U vježbi je u Hrvatskoj sudjelovalo gotovo 900 ljudi, od toga oko 650 u borbenom dijelu. Svrha je uvježbati procedure djelovanja u međunarodnom okružju kako bi se u konkretnoj misiji mogla što bolje izvršiti dodijeljena zadaća.

Posjetili smo pripadnike Satnije specijalne Vojne policije pred kojima je niz iznimno zahtjevnih aktivnosti. U broju koji je pred vama donosimo reportazu s uvježbavanja za veliku međunarodnu vježbu koja će sljedeće godine biti održana u Poljskoj.

U ovom broju donosimo prvi nastavak teksta o nekontroliranoj, nestručnoj ili pogrešnoj uporabi te zloupornabi besposadnih letjelica i mogućim štetnim posljedicama. U Hrvatskoj je Pravilnik o sustavima bespilotnih zrakoplova stupio na snagu u svibnju ove godine i time stvorio okvir za sve one koji upravljaju dronovima...

24. OBLJETNICA HRM-A

"Ove ste godine pokazali kako ste sposobni projicirati sposobnosti HRM-a daleko od obala našeg Jadrana. Djelatnici HRM-a u tim su operacijama djelovali protiv pirata, ali i iskazali veliku humanost spašavajući ljudi u nevolji. No, oni i kontinuirano pokazuju sposobnost odvraćanja bilo kakve agresije na RH," kazao je na obilježavanju obljetnice general Drago Lovrić

U splitskoj vojarni "Sveti Nikola", u luci Lora, 18. je rujna održana središnja svečanost obilježavanja 24. obljetnice ustrojavanja Hrvatske ratne mornarice. Uz djelatnike HRM-a, svečanosti je nazočilo i niz gostiju, uključujući izaslanika Predsjednice i vrhovne zapovjednice Oružanih snaga Republike Hrvatske načelnika

PRO PRE

Glavnog stožera OSRH generala zbra Dragu Lovrića, izaslanika i pomoćnika ministra obrane Viktora Koprivnjaka, načelnike i zapovjednike ustrojbenih cjelina MORH-a i OSRH, vojnog ordinarija mons. Jurja Jezerinca, bivše zapovjednike i djelatnike HRM-a, predstavnike udruga proizišlih iz Domovinskog rata, predstavnike Vojno-diplomatskog zbra i druge.

Datum obljetnice HRM-a, 18. rujna, određen je kao povezivanje povjesne pobjede koju je na taj datum 887. godine u srednjodalmatinskom akvatoriju izvojeval hrvatski knez Branimir u pomorskoj bitki s Mlečanima, s burnim događajima iz Domovinskog rata 1991.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

Tijekom svečanosti djelatnici HRM-a stajali su u svečanom postroju u luci uz usidrene brodove Flotile i Obalne straže HRM-a. Čestitajući im obiljetnicu general Lovrić posebno je istaknuo njihovu profesionalnost, predanost zadaćama. HRM će biti ponos RH ako se i dalje bude razvijala, zaključio je izaslanik Predsjednice RH, i zato je započela izgradnja obalnih ophodnih brodova. No, poručio je i da vrlo brzo očekuje završetak studije za razvoj izvanobalnog ophodnog broda, koji treba biti jedna vrsta plat-

forme za razvoj korvete kojom bi se mogle provoditi kinetičke operacije na moru. Uz pohvale već postignutog u ovoj godini, general je istaknuo i važnost skorog sudjelovanja HRM-a u transportu hrvatskih kopnenih snaga na najveću NATO-ovu ovogodišnju vježbu Trident Juncture u Španjolskoj. Zapovjednik HRM-a komodor Predrag Stipanović podsjetio da je HRM u Domovinskom ratu slomio pomorsku blokadu na Jadranu, pobijedio u bitki kod Splita i u najtežim danima rata povezao Du-

FESIONALNI I DANI ZADACAMA

brovnik s ostatkom Hrvatske te sudjelovao u slavnim oslobođilačkim operacijama. Danas je glavni instrument hrvatske pomorske moći, s ciljem očuvanja suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nacionalnih interesa na moru, te se priprema za moderne sigurnosne ugroze. Unatoč dragocjenom ljudskom potencijalu, iznimno bitnom ostaje tehnika. U tom je kontekstu komodor spomenuo nedavno uspješno remontiranje i ispaljivanje rakete RBS-15B i visoku operativnu ispravnost tehnike, no i nužnu modernizaciju flote, radarskih, protuminskih i drugih sustava. Također, bitnim je ocjenjen ovogodišnje povećano sudjelovanje HRM-a u međunarodnim vojnim operacijama, EU NAVFOR Atalanta i Triton. U potonjoj brodom "Andrija Mohorovičić", dosad je spašeno više od 1500 ljudskih života u području srednjeg Mediterana. Uoči središnje svečanosti izaslantva su na splitskom Gradskom groblju Lovrinac položila vijence i upalile svijeće ispred spomen-obilježja hrvatskim braniteljima poginulim u Domovinskem ratu. Potom je u crkvi svetog Ante na Poljudu služena misa koju je predvodio mons. Jezerinac, a u Spomen-sobi Zapovjedništva prigodno je upaljena svijeća. Na splitskoj je rivi ujedno održan koncert Orkestra HRM-a i Klape HRM-a "Sveti Juraj". ■

BRODOSPLIT

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

Riječ je o prvom iz serije od pet obalnih ophodnih brodova koje Brodosplit, sukladno ugovorima, gradi za potrebe Obalne straže Hrvatske ratne mornarice. "Obalna straža imat će sve značajniju ulogu za Hrvatsku, a Ministarstvo obrane i ubuduće će snažno podupirati hrvatsku obrambenu industriju, što je pokazalo i ugovorima za opremanje OSRH koji su nedavno potpisani s nizom domaćih tvrtki," rekao je ministar obrane Ante Kotromanović

Premijer Milanović je istaknuo da je Brodosplit posao dobio u međunarodnoj konkurenciji

Dali smo sve od sebe da najbolji dobiju posao, kazao je ministar Kotromanović

Čelnik Brodosplita Tomislav Debeljak izrazio je zadovoljstvo što tvrtka u ovom projektu radi u korist cijele Hrvatske ratne mornarice i cijele Hrvatske

POLOŽENA KOBILICA OBALNOG OPHODNOG BRODA

U postrojenjima Brodograđevne industrije Split d. d. (Brodosplit) 17. rujna svečano je položena kobilica za novogradnju 540 (obalni ophodni brod – OOB). Riječ je o prvom iz serije od pet OOB-a koje to brodogradilište, sukladno ugovorima, gradi za potrebe Obalne straže Hrvatske ratne mornarice. Kobilica je položena u zatvorenom navozu brodogradilišta. Svečanosti su uz predsjednika Uprave Brodosplita Tomislava Debeljaka i djelatnike brodogradilišta, nazočili i brojni uzvanici, uključujući predsjednika Vlade RH Zorana Milanovića, ministra obrane Antu Kotromanovića, načelnika GS OSRH generala zbora Dragu Lovrića, pomoćnika ministra obrane Viktora Koprićnjaka, zapovjednika HRM-a komodora Predraga Stipanovića, predstavnike lokalne uprave i samouprave i druge. Spomenuvši sve bolju situaciju u hrvatskom brodograđevnom sektoru, premijer Milanović u izjavi za medije rekao je da je Brodosplit posao dobio u međunarodnoj konkurenciji. "Ovaki su brodovi bitni za nacionalnu sigurnost, bez njih ne možemo čuvati i nadzirati naše more. Oni će biti moderni i naši," rekao je premijer. Ministar Kotromanović rekao je da

će Obalna straža, što je danas osobito vidljivo, imati sve značajniju ulogu za Hrvatsku, stoga je današnji dan vrlo značajan. "Dali smo sve od sebe da najbolji dobiju posao," istaknuo je, dodavši da će Ministarstvo obrane i ubuduće snažno podupirati hrvatsku obrambenu industriju, što je pokazalo i ugovorima za opremanje OSRH koji su nedavno potpisani s nizom domaćih tvrtki.

General Lovrić rekao je da su OSRH i HRM iznimno ponosni na početak izgradnje OOB-a: "Projekt može biti svojevršno polazište za razvoj izvanobalnih ophodnih brodova duljine

80 metara koji bi započeo 2017. godine, a u operativnu bi uporabu ušli do 2020., patrolirali južno od Dubrovnika i omogućili izlazak na Otrantska vrata te djelovanje po Mediteranu. Njihova bi platforma mogla biti temelj za projekt buduće korvete HRM-a."

Čelnik Brodosplita Tomislav Debeljak izrazio je zadovoljstvo što tvrtka u ovom projektu radi u korist cijele Hrvatske ratne mornarice i cijele Hrvatske. "Hrvatska su brodogradilišta pokazala da itekako mogu konkurirati velikim stranim tvrtkama," rekao je, dodavši da projekt već

pokazuje da odgovara postavljenim zahtjevima, pa i više od toga. Obalni ophodni brodovi bit će izgrađeni i opremljeni u skladu s propisima Hrvatskog registra brodova. Duljine 43,5 metara i širine osam metara, bit će opremljeni temeljnim naoružanjem svih modernih obalnih straža koje čini automatski top 30 mm, dvije ručno upravljane strojnice 12,7 mm te četiri ručna prijenosna protuzrakoplovna raketna sustava. Ostvarivat će brzinu od 28 čvorova. Posada će brojiti 14 članova, a brodovi će imati velik doseg plovidbe i autonomiju od deset dana na moru. ■

Obalni ophodni brodovi bit će izgrađeni i opremljeni u skladu s propisima Hrvatskog registra brodova

Foto MSC

EUROPSKI OBRAMBENI SAMIT

Ministar obrane Ante Kotromanović sudjelovao je 15. i 16. rujna u Bruxellesu na Europskom obrambenom samitu. Samit je održan 24. put zaredom pod pokroviteljstvom Bavarskog predstavništva pri Europskoj uniji i sudjelovalo je oko 180 viših donositelja odluka iz politike, privatnog sektora i akademiske zajednice.

Na samitu su, među ostalim, sudjelovali vrhovni zapovjednik Zapovjedništva za transformaciju NATO-a general Jean-Paul Palomeros, predsjedatelj Vojnog odbora EU-a general Patrick de Rousiers, nekoliko ministara obrane te velik broj državnih tajnika i članova parlamenta. Glavne teme rasprave bile su stanje i budućnost NATO-ova obrambenog postava s obzirom na sigurnosne prijetnje koje dolaze s juga i istoka, sljedeći koraci u europskoj obrani uključujući i prioritete europskih zemalja u tehnološkom razvoju i razvoju sposobnosti, europska obrambena industrija, uključujući standardizaciju te multinacionalnu nabavu i razvoj nove Europske sigurnosne strategije u određivanju kritičnih sigurnosnih rizika na koje bi se fokusirala. Raspravljalo se i o aktualnom problemu migracija te obrambenim izdavanjima u kontekstu potrebnih sposobnosti, posebno u dijelu koji se odnosi na hibridno ratovanje i zaštitu informatičkog prostora (*cyber security*). OJI

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE
LJUDSKIM RESURSIMA

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13 i 75/15) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u RACVIAC-u
– Centru za sigurnosnu suradnju
sa sjedištem u Rakitju, Republika Hrvatska

čelnik Odjela za potporu (Chief of Service Branch),
ustrojeni čin: pukovnik (OF-4)
– jedan izvršitelj

OPĆI UVJETI:

- osobni čin: bojnik – pukovnik
- znanje engleskog jezika SLP 3333 ili ALCPT 85 %
- iskustvo na stožernim dužnostima.

Kandidat se upućuje na dužnost na razdoblje od tri godine. Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: listopad 2015.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske kao i ostale uvjete propisane opisom posla. Opis poslova za navedenu dužnost bit će dostupan na glavnom portalu MORH-a i OSRH u sustavu LOTUS.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

Uspješna suradnja američkih i hrvatskih snaga u humanitarnim projektima

Zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mate Ostović i zamjenica američkog veleposlanika u RH Margaret Nardi u pratinji karlovačke dogradonačelnice Marine Kolaković 16. srpnja obišli igralište prilagođeno djeci s posebnim potrebama u Vunskom Polju kod Karlovca. Riječ je o jednom od civilnih humanitarnih projekata pomoći koji su dosad realizirani u suradnji američke i hrvatske vojske uz finansijsku i organizacijsku pomoći Veleposlanstva SAD-a u RH. Obilazak je organiziran u sklopu nadzora Tima za procjenu programa humanitarne

VRTIĆI, ŠKOLE, BOLNICE

Ured za obrambenu suradnju pri Veleposlanstvu SAD-a u RH svake fiskalne godine provodi određeni humanitarni projekt na području RH. Oni se odvijaju pod pokroviteljstvom Zapovjedništva Američkih snaga u Europi (EUCOM), a u izvršenju zadaća sudjeluju pripadnici Nacionalne garde Oružanih snaga SAD-a u suradnji s Hrvatskom kopnenom vojskom. Program suradnje je započeo 2010., te je u razdoblju do danas realiziran veliki broj ovakvih projekata. Igralište u Karlovcu jedno je od prvih i najvećih projekata nastalih iz ove suradnje. U razdoblju od 2010. do 2013. kroz Ured za obrambenu suradnju, Sjedinjene Države su izdvojile oko 3 milijuna dolara za ovakve humanitarne projekte u Hrvatskoj. Među posljednje realiziranim projektima tu je obnova Doma kulture u Račinovcima, koji je oštećen u prošlogodišnjim poplavama, zatim renovacija i opremanje osnovne škole u Ogulinu, obnova bolnice u Dugoj Resi, obnova dječjeg vrtića u Našicama te niz drugih sličnih projekata.

pomoći Zapovjedništva američkih snaga za Europu. General Ostović tom je prigodom rekao kako Veleposlanstvo Sjedinjenih Država ulaže u brojne humanitarne projekte u Hrvatskoj. "Naše je zadovoljstvo što kao Hrvatska kopnena vojska možemo sudjelovati u ovakvim projektima s pripadnicima američke vojske koji svake godine s pripadnicima OSRH rade na nekom od projekata, uz finansijsku pomoći i organizaciju Veleposlanstva SAD-a. Zadovoljni smo što na taj način možemo pridonijeti lokalnoj zajednici u bilo kojem gradu, općini i županiji te će Hrvatska vojska nastaviti sudjelovati u ovakvim i sličnim projektima," izjavio je zapovjednik HKoV-a. "Drago nam je biti u Karlovcu, gdje imamo dobre

partnerske odnose s Gradom, kao i sa zapovjednikom Hrvatske kopnene vojske. Ovo je jedan od najvećih partnerskih projekata pomoći u kojem je Veleposlanstvo ikad sudjelovalo, a njegova je ukupna vrijednost oko 450 tisuća dolara," istaknula je Margaret Nardi. Pojasnila je da je cilj obilaska vidjeti kako se igralište koristi i kako je utrošen novac u projektu te je izrazila zadovoljstvo omije što je vidjela. Dogradonačelnica Marina Kolaković gostima je zahvalila u ime svih građana Karlovca jer igralište puno znači djeci s posebnim potrebama i svojim djeci u gradu. Prvo je to dječje igralište u jugoistočnoj Europi prilagođeno djeci s posebnim potrebama, a igralište koriste i odrasle osobe s invaliditetom.

P. KOSTANJŠAK

PRISEGNUO 13. NARAŠTAJ KADETA OSRH

"Više od 1000 osoba prijavilo se na ove studije, a mi smo izabrali vas 85. Sada je na vama da izgradite karijeru. Ispred nas su veliki sigurnosni izazovi, budućnost je vrlo neizvjesna i zato učite, upijajte znanje, trudite se i nemojte se nikoga bojati. Postali ste dio pobjedničke vojske, obukli ste odoru i nikada je ne smijete osramotiti. Želim vam puno sreće u vašim životima i budite domovini vjerni," poručio je kadetima ministar obrane Ante Kotromanović...

POSTALI STE POBJEDNI

Na Hrvatskom vojnem učilištu u Zagrebu 19. je rujna održana svečana prisega 13. naraštaja kadeta Oružanih snaga RH te je obilježen početak akademske godine preddiplomskih vojnih sveučilišnih studija. Tom je prigodom na Učilištu otkrivena spomen-ploča dr. Franji Tuđmanu po kojem će odsad HVU nositi ime.

Na svečanosti su, uz kadete, roditelje i prijatelje, bili izaslanik Predsjednice i vrhovne zapovjednice OSRH Miroslav Tuđman, ministar obrane Ante Kotromanović, ministar znanosti, obrazovanja i sporta Vedran Mornar, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić, zapovjednik HVU-a general-pukovnik Slavko Barić, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu Ivana Čuković-Bagić te brojni uzvanici iz OSRH i civilnih institucija.

General Barić pozdravio je sve goste i poželio im dobrodošlicu na HVU. "Pred nama stoji 85 mlađih ljudi koji su odlučili da njihov poziv bude časna služba domovini i služba svom narodu. Upravo su na to prisegnuli i time započeli svoj vojnički put," istaknuo je general Barić. Dodao je i da je suradnja koju imaju sa Sveučilištem u Zagrebu i Splitu dovoljno jamstvo vrlo visokih akademskih standarda koje će novi kadeti usvojiti. Poručio je da HVU i OSRH žele izvrsnog časnika, domoljuba, časnika s karakterom, koji poštiva sve civilizacijske vrijednosti. "Više od 1000 ljudi prijavilo se na ove studije, a mi smo izabrali vas 85. Sada je na vama da izgradite karijeru.

Ispred nas su veliki sigurnosni izazovi, budućnost je vrlo neizvjesna i zato učite, upijajte znanje, trudite se i nemojte se nikoga bojati. Postali ste dio pobjedničke vojske, obukli ste odoru i nikada je ne smijete osramotiti. Želim vam puno sreće u vašim životima i budite domovini vjerni," poručio je kadetima ministar Kotromanović.

Izaslanik Predsjednice RH i vrhovne zapovjednice OSRH Miroslav Tuđman prenio je čestitke Predsjednice mladim ljudima koji su danas postali kadetkinje i kadeti te se odlučili školovati za buduće časnike OSRH. "Vi ste odabrali služiti svojoj domovini, to je misija koja vas od danas neraskidivo povezuje s budućnošću domovine. Za zadaće koje su pred vama morate se dobro pripremiti jer je svijet izložen novim rizicima i novim vrstama ugroze," rekao je u svom obraćanju. General Lovrić poručio je kadetima da su danas "kada ste prisegnuli na vjernost domovini, krenuli stazom časti i poštenja. Krenuli ste na životni put na kojem očekujem da budete ponos Hrvatske. Dragi roditelji, hvala vam što ste nam dali povjerenje i zato danas vama želim posebno čestitati na njihovoj vjernosti domovini i svečano položenoj prisuci," rekao je načelnik GS OSRH.

Ministar Vedran Mornar u obraćanju je poručio kako je znanje nešto najvrednije jer je ono neotuđivo. "Dragi roditelji, vjerujem da ste danas ponosni na svoju djecu, cijela je Hrvatska ponosna na njih, a vi, dragi kadeti, dajte da to tako i ostane," rekao je ministar obrazovanja.

Prorektorica za studente i studije Sveučilišta u Zagrebu Ivana Čuković-Bagić pozdravila je sve u ime rektora i čestitala povodom prisegе. "Zajedničkim naporima Sveučilišta, Hrvatskog vojnog učilišta i OSRH te uz pravu potporu Ministarstva obrane uspjeli smo uspostaviti dva studijska programa. O njihovoj kvaliteti i atraktivnosti svjedoči podatak da je kvota popu-

Svečanu prisegu položilo je 85 kadetkinja i kadeta 13. naraštaja, od kojih je 73 kadeta 2. naraštaja vojnih sveučilišnih studijskih programa Vojnog vodenja i upravljanja i Vojnog inženjerstva te šest kadeta kandidata za vojne pilote. Prvi put u Republici Hrvatskoj svoje školovanje započinje i šest kadeta iz partnerskih zemalja Bosne i Hercegovine i Republike Kosova.

Peta KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPI

Nakon svečane priznje na ulazu u Učilište otkrivena je spomen-ploča dr. Franji Tuđmanu po kojem će odsad HVU nositi ime. Naime, ministar obrane Ante Kotromanović na prijedlog je Glavnog stožera OSRH i uz suglasnost Predsjednice RH donio odluku o imenovanju HVU-a imenom prvog hrvatskog predsjednika

DIO UČKE VOJSKE

njeni izvrsnim kandidatima te da je interes za studije vrlo velik," kazala je prorektorica koja je kadetima poručila da budu marljivi, dosljedni i profesionalni.

Na kraju svečanosti na ulazu u Učilište otkrivena je spomen-ploča dr. Franji Tuđmanu. "Danas je veliki dan za Hrvatsko vojno učilište i za Hrvatsku vojsku jer obilježavamo imenovanje Hrvatskog vojnog učilišta imenom našeg prvog predsjednika i vrhovnog zapovjednika u Domovinskom ratu dr. Franje Tuđmana," kazao je načelnik Glavnog stožera general zbora Drago Lovrić. Naime, ministar obrane Ante Kotromanović na prijedlog je Glavnog stožera OSRH i uz suglasnost Predsjednice RH, donio odluku o imenovanju HVU-a imenom dr. Franje Tuđmana. ■

VOJARNA "DRAČICE"

U vojarni "Dračice" 15. su se rujna u isto vrijeme našli polaznici dviju potpuno različitih vojničkih obuka. Bili su tu pripadnici 1. pješačke pričuvne bojne 2. pješačke pukovnije Osijek na obuci razvrstane pričuve Oružanih snaga RH, a u blizini novi vojnici i vojnikinje koji tek ulaze u aktivni sastav OSRH, polaznici specijalističke obuke pješaštva u Pješačkoj pukovniji ZOD-a...

OBUKA ZA SVE GE

U Đakovačkoj vojarni "Dračice" 15. su se rujna u isto vrijeme našli polaznici dviju potpuno različitih vojničkih obuka. No, nisu se razlikovali samo po obuci, nego i po mnogim drugim pojedinostima. U onim starijim, maskirnim odorama kakve pamtimmo još od Domovinskog rata, u zgradi Obućne bojne Pješačke pukovnije (PP) Zapovjedništva za obuku i doktrinu (ZOD) Hrvatske kopnene vojske (HKoV) bili su stariji i iskusniji ljudi. To su pripadnici 1. pješačke pričuvne bojne 2. pješačke pukovnije Osijek na obuci razvrstane pričuve Oružanih snaga RH. U blizini, pokraj logističkih postrojenja ZzP-a, sasvim druga slika. Mladi ljudi u digitalnim odorama, u civilu, ili u kombinaciji jednog i drugog zadužuju vojnu opremu. To su novi vojnici i vojnikinje koji tek ulaze u aktivni sastav OSRH, polaznici specijalističke obuke pješaštva u Pješačkoj pukovniji ZOD-a.

Obuka razvrstane pričuve provodila se od 14. do 17. rujna. To je prvi ciklus obuke nakon prošlogodišnje održane smotre 2. i 6. pješačke pukovnije u Osijeku i Dubrovniku. Na obuku je pozvano 67 pripadnika 2. pješačke pukovnije. Riječ je o pričuvnim časnicima, dočasnicima i vojnicima, ključnom, zapovjednom i stožernom osoblju i kritičnim vojno-stručnim specijalnostima (operatori protuoklopnih raketnih sustava, izvidnici, računateli...). Pozvani pričuvnici obučavani su iz područja poznavanja propisa, mobilizacijskim planovima i zadaćama provoditelja mobilizacije. Potom je slijedila obuka o sustavu upravljanja obukom, stožernim procedurama i vojnom odlučivanju te obuka pojedinaca u temeljnim i specijalističkim vojnim zadaćama i na kraju informiranje o novim sredstvima i opremi na uporabi u OSRH.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

NERACIJE

Naravno, riječ je o nadogradnji različitih razina znanja koje su ti ljudi već stekli, kao bivši dječatnici ili kao nekadašnji ročnici OSRH. Obuku su uglavnom provodili instruktori Pješačke pukovnije, ali i drugi stručnjaci iz ZOD-a, na čelu s voditeljem obuke pukovnikom Radoslavom Ravlićem. Prema aktualnim planovima daljnji ciklusi obuke razvrstane pričuve počinju 28. rujna (Zagreb), 12. listopada (Dubrovnik) i 26. listopada (Pula). Sigurno je da će se, s obzirom na to da je vježba u Đakovu prva takva ikada, na tim drugim lokacijama i ubuduće moći primijeniti i naučene lekcije vezane uz sam sustav razvrstane pričuve te samu obuku i vježbu.

Što se tiče mladih vojnikinja i vojnika, njih 135, njima je obuka službeno započela 15. rujna. Vojarna je bila prijelazna stanica prema obližnjem poligonu "Gašinci" na kojem je vrlo brzo započela naporna obuka od 12 tjedana, koja treba izgraditi nove pješake OSRH, prije svega za gardijske brigade HKoV-a. Već su uobičajeno obukom obuhvaćena dva roda, pješaštvo i oklopništvo. U pješaštvu se vojnici dijele na četiri specijalnosti: streljačku, minobacačku, protuoklopnu i mehanizirano pješaštvo. Što se tiče oklopništva, ovoga su puta u prvom planu specijalisti za mehanizirano oklopništvo, dakle, tenkisti nisu na rasporedu, rekao nam je zamjenik zapovjednika PP-a brigadir Zlatko Radočaj. Bez obzira na velik intenzitet i potpuno različite sustave obuke koje provode, ZOD i PP imaju dovoljno obučnih kapaciteta, a najviše se oslanjaju na svoje prokušane instruktore. "Iznimno smo iskusni. Primjerice, specijalističku obuku na ovaj način provodimo još od 2007. godine i to minimalno dvaput godišnje," istaknuo je Radočaj. ■

pričuvni pukovnik Ivan LONČARIĆ,
zapovjednik 1. pješačke pričuvne
bojne 2. pješačke pukovnije

Bio sam djelatna vojna osoba do 1. srpnja 2014. u Zapovjedništvu ZOD-a. Nakon starosne mirovine, prema ratnom rasporedu određen za zapovjednika ove pričuvne postrojbe i bio sam na smotri u Osijeku. Sada smo pozvani na obnavljanje znanja i obuku. Sama je obuka organizirana odlično i dječatnici ZOD-a maksimalno se trude da nam osiguraju sve potrebne uvjete i svoje resurse.

pričuvni satnik Borislav ŠTROK

Nakon 11 godina opet sam u vojski, bio sam aktivni gardist od travnja 1991. do prosinca 2003., prošao ratišta od istočne Slavonije do Dubrovnika, gdje god je 3. brigada bila. Bez obzira na to kako vam zvuči riječ "pričuva", lijep je osjećaj stati opet u stroj i slušati hrvatsku himnu. Još možemo dati onoliko koliko nam godine i zdravlje dopuštaju, dok me domovina treba, ja sam na raspaganju!

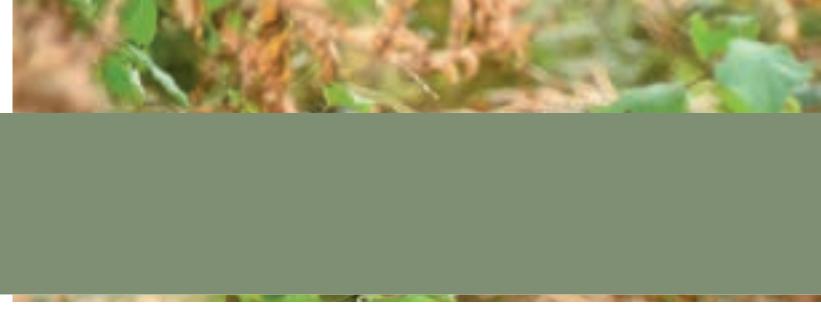

vojnik Mario MATKOVIĆ

Od malena sam želio postati vojnik, otac je bio branitelj, brat mi je u vojsci... kao da smo genetski predodređeni za to. Kad sam dobio poziv, cijela je obitelj bila sretna. Prvi su dojmovi izvrsni, veselim se svemu i disciplini te drilu.

vojnikinja Nikolina MARJANOVIC

Ovo čekam pet mjeseci, otkad sam završila temeljnu obuku, ovo je ostvarene snove, nešto što sam dugo i s voljom željela raditi. Zainteresirala sam se u srednjoj školi nakon prezentacije projekta Kadet. Imam i veće ambicije, ali neka sve ide malo-pomalo. Voljela bih biti u Vojnoj policiji, možda.

MULTINACIONALNA VJEŽBA

"Ova multinacionalna vježba održava se već sedmu godinu zaredom, a ove godine istodobno u Hrvatskoj, Sloveniji i Njemačkoj. U vježbi u Hrvatskoj sudjeluje gotovo 900 ljudi, od toga oko 650 u borbenom dijelu. Svrha je uvježbati procedure djelovanja u međunarodnom okružju kako bismo u konkretnoj misiji mogli što bolje izvršiti dodijeljenu zadaću," istaknuo je general Mate Ostović

Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" 9. je rujna otvorena međunarodna vojna vježba Immediate Response 15 na kojoj su uz hrvatske Oružane snage sudjelovale i oružane snage Sjedinjenih Američkih Država, Slovenije, Albanije, Bosne i Hercegovine te Makedonije. Tom su prigodom hrvatski kodirektor vježbe zapovjednik Gardijske oklopno-mehanizirane brigade brigadir Denis Tretinjak i američki kodirektor vježbe brigadir William R. Glaser naglasili kako je cilj vježbe usredotočenost na interoperabilnost i razvoj sposobnosti provedbe zadaća u međunarodnom okruženju te da je uz tehničku važno razvijati i ljudsku interoperabilnost, tj. prijatelj-

IMMEDIATE RE

stvo među nacijama sudionicama. Nekoliko je dana poslije na slunjskom poligonu održan i Dan za medije tijekom kojeg su sudionike međunarodne vojne vježbe Immediate Response 2015 obišli predstavnici OSRH: zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mate Ostović, zapovjednik GMTBR-a brigadni general Boris Šerić i zapovjednik GOMBR-a brigadir Denis Tretinjak, te sa slovenske strane zapovjednik Logističke brigade Slovenske vojske brigadni general Milan Žurman i zapovjednik 1. brigade Slovenske vojske brigadni general Roman Urbanč. U sklopu vježbe provodilo se uvježbanje na razini satnije, kao pripreme za provedbu završne vježbe na razini multinacionalne bojne koja se od 16. do 22. rujna održavala na poligonu "Poček" u Sloveniji. U vježbi na Slunjku sudjelovali su pripadnici OS-a SAD-a,

Slovenske vojske, OSRH (iz sastava Gromova GMTBR-a i Puma GOMBR-a) i OS-a BiH koji su zajedno uvježbavali određene taktičke radnje i postupke. General Ostović naglasio je kako se ova multinacionalna vježba održava već sedmu godinu zaredom, a ove godine istodobno u Hrvatskoj, Sloveniji i Njemačkoj. "U vježbi u Hrvatskoj sudjeluje gotovo 900 ljudi, od toga oko 650 u borbenom dijelu. Ostatak se

odnosi na dio vježbe koji se održava u Simulacijskom središtu na HVU-u u Zagrebu. Svrha je uvježbati procedure djelovanja u međunarodnom okružju kako bismo u konkretnoj misiji mogli što bolje izvršiti dodijeljenu zadaću," objasnio je general Ostović. Gosti su tom prigodom mogli pogledati Taktičko-operativni centar, zatim uporabu obučnog sustava DISE, koji koriste američke snage, te prezenta-

Petra KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPI

RESPONSE 2015

Immediate Response 15 multinacionalna je vojna vježba s ciljem promoviranja regionalne stabilnosti, jačanja partnerstva i unapređenja interoperabilnosti sudjelovanjem članica NATO-a i zemalja partnera. Tako su u vježbi na tri lokacije sudjelovali pripadnici OS-a iz Hrvatske, SAD-a, Slovenije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije, Crne Gore i Velike Britanije.

ciju terenskog saniteta u vježbi, kao i pripreme pripadnika satnije za obranu. "Drago mi je da sam mogao doći na Slunj gdje se slovenski pripadnici zajedno s ostalim partnerima uvježbavaju za sve izazove koji ih mogu čekati u budućnosti," rekao je general Urbanč, slovenski kodirektor vježbe. Hrvatski kodirektor vježbe brigadir Denis Tretinjak rekao je kako su na svim obučnim trakama izmiješane

nacije. "Sve prate američki ocjenjivači, zajedno sa slovenskim, tako da je multinacionalnost postignuta na svim razinama," zaključio je brigadir Tretinjak. Američki je kodirektor vježbe brigadir William R. Glaser, direktor Združenog multinacionalnog simulacijskog centra "Grafenwoehr". Brigadni general Milan Žurman, zapovjednik Logističke brigade Slovenske vojske, izrazio je zadovoljstvo

suradnjom među susjednim zemljama. "Mi već imamo isprobano i kontinuirano iskustvo zajedničkih vježbi. U ovoj godini to je već druga naša zajednička velika vježba - prva je bila vježba Štit 2015 na Rtu Kamenjak kod Pule. Druga je Immediate Response 2015, koja se održavala i u Hrvatskoj i Sloveniji," kazao je slovenski general Žurman koji je na poligonu kod Slunja, među ostalim, stigao u obilazak svojih

snaga. Na pitanje novinara koliko su uskladieni logistički sustavi naših dviju zemalja kada je u pitanju zajedničko djelovanje, general Žurman odgovorio je kako Hrvatska i Slovenija imaju slične sustave naoružanja - Patrije, MRAP vozila, kao i letjelice. Također, rekao je da slovenska i hrvatska vojska održavaju kontakte na dnevnoj razini, što znači da neprekidno izmjenjuju iskustva. ■

POLIGON "CRVENA ZEMLJA"

VJEŽBA VUK 15/6 POKAZALA JE ODLIČNU UIGRANOST SVIH SASTAVNICA, UVJEŽBANOST I SPOSOBNOST REALIZACIJE SVIH POSTAVLJENIH CILJEVA, ODNOSNO SPREMNOST ZA NACIONALNU CERTIFIKACIJU SATNIJE NA VJEŽBI UDAR 15 KOJA ĆE SE ODRŽATI SREDINOM LISTOPADA...

Rezimirajući viđeno zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović na kraju je vježbe rekao: "Ovo je za nas, na neki način, novo iskustvo jer smo prvi put u vježbi s bojnim gađanjem upotrijebili naša nova oklopna vozila M-ATV i prvi smo put imali prilike vidjeti njihovu taktičku uporabu. Kao zapovjednik Hrvatske kopnene vojske jako sam zadovoljan ovime što sam video, od same organizacije do provedbe vježbe. Želim ovdje pohvaliti zapovjednika Bojne i zapovjednika Satnije, sve časnike, dočasnike i vojnike koji su danas dali sve od sebe – pješački dio, potporni dio i minobacački dio izvrsno su odradili svoj posao."

Zadovoljstvo je istaknuo i zapovjednik GMTBR-a brigadni general Boris Šerić. "Bila je ovo kruna obuke Satnije za EUBG koja u *stand-by* ulazi u drugoj polovini 2016. godine. Prije odlaska na nacionalnu certifikaciju predviđeno je da ta satnija proveđe taktičku vježbu s bojnim gađanjem združenih rodova. Nakon svega što smo danas vidjeli, kao zapovjednik Brigade iznimno sam zadovoljan i mislim da je Satnija spremna za nacionalnu certifikaciju na vježbi Udar," rekao je general Šerić.

VUK 15/6

Nakon godine dana intenzivnih priprema i obuke za sudjelovanje u Europskoj borbenoj grupi (EUBG), pripadnici 1. motorizirane bojne Vukovi GMTBR-a 15. su rujna na vojnom poligonu "Crvena zemlja" pokraj Knina proveli taktičku vježbu s bojnim gađanjem Vuk 15/6. Na vježbi napadne operacije ojačane motorizirane satnije, koja u *stand-by* period EUBG-ija ulazi u drugoj polovini 2016. godine, bili su zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović te zapovjednik GMTBR-a brigadni general Boris Šerić. Uz vozilo M-ATV naoružano strojnicom Browning M2, kalibra 12,7 x 99 mm kojim je opremljena deklarirana Satnija za EUBG 2016/II i koje je na ovoj vježbi prvi put upotrijebljeno u vježbi s bojnim gađanjem, u vježbu Vuk 15/6 bili su uključeni minobacači 120 mm, minobacači 82 mm, POVRS 9K111 (Fagot),

POVRS 9K 115 (Metis) te RPG-22. Motorizirana satnija za EUBG ojačana je vodom 120 mm, protuoklopnim vodom, logističkom desetinom te medicinskim timom. Vježba VUK 15/6 pokazala je odličnu uigranost svih sastavnica, uvježbanost i sposobnost realizacije svih postavljenih ciljeva, odnosno spremnost za nacionalnu certifikaciju Satnije na vježbi UDAR 15 koja će se održati sredinom listopada. No, da bi se došlo do tako vrijednih rezultata bili su potrebni mjeseci napornog rada. Satnik Mario Mlinarić, dozapođednik 1. bojne Vukovi GMTBR-a i voditelj gađanja na vjež-

bi kaže kako se tijekom godine, u svim uvjetima, radilo na temeljnim zadaćama, vojnim vještinama, ocjenjivanju timova, ocjenjivanju desetina, provedena su bojna gađanja binoma, tima, desetina, a početkom rujna provedena su bojna gađanja vodova, ocjenjivanje vodova u napadnim i obrambenim operacijama te operacijama stabilnosti i potpore, nakon čega je uslijedilo ocjenjivanje Satnije u napadnoj i obrambenoj operaciji. Pripadnici bojne Vukova proveli su zadnja četiri tjedna na vojnom poligonu "Crvena zemlja" intenzivno se pripremajući za vježbu Vuk 15/6 i certifikaciju koja će

uslijediti u prvoj polovini listopada. "Nakon današnje, završne taktičke vježbe s bojnim gađanjem, pokazalo se da je motorizirana satnija spremna za certifikaciju na vježbi Udar 15 i da su sposobni proći ocjenjivanje po sustavu CREVAL," rekao je satnik Mlinarić. I bojnik Igor Gojmerac, zapovjednik 1. motorizirane bojne Vukovi GMTBR-a proteklih je godinu dana proveo u danonoćnim, intenzivnim aktivnostima pripreme deklariranih snaga za EUBG 2016/II. Sve je proteklo kako je planirano i priželjkivano, a na pitanje je li taj proces rada i rasta bio težak, kaže:

"Vojnički je poziv težak sam po sebi i podrazumijeva da se susrećete s poteškoćama, da se borite s njima i da ih otklanjate. Zbog toga za jednogodišnje pripreme koje su iz nas ne mogu reći da su bile teške, ali su bile zahtjevne i izazovne. Nije sve išlo glatko i jednostavno, to je normalno, nekada postoje i problemi – ali ih mi rješavamo. Trebalо je i truda i rada, ali uspjeli smo u svemu što smo htjeli postići. I danas, kad sam poslije svega gledao vježbu i izvedbu mojih postrojb na terenu, osjećam kako je stvarno lijepo biti zapovjednik bojne Vukovi." ■

KRUNA OBUKE SATNIJE ZA EUBG

**natporučnik MARIO ŠTIMAC,
zapovjednik Satnije za EUBG**

Obučavamo se već godinu dana, a današnja taktička vježba Satnije u napadu s bojnim gađanjem, koja je izvedena jako dobro, daje nam razloga da budemo zadovoljni. Bilo je naporno, ali ljudi su motivirani, privrženi zajedničkim ciljevima i svome poslu, a danas su pokazali što su naučili kroz ovaj proces obuke. Ja sam iznimno zadovoljan. Pred nama je ocjenjivanje u listopadu i time završavamo ovaj proces obuke. Nakon toga čeka nas sudjelovanje u vježbama s međunarodnim snagama, pripadnicima EUBG skupine, a u stand-by period ulazimo 1. srpnja 2016.

**vojnikinja DRAGANA OSMOKROVIĆ,
pripadnica 2. motorizirane satnije
Vukovi, 3. vod**

Ja sam na mjestu puškostrojnjičara, na teškoj strojnici Browning na M-ATV-iju, a zadaća mi je da sam guner. Za sve nas je ovo taktičko gađanje s bojnim streličnjom bila najvažnija vježba, s nestreljenjem smo to čekali i za to se pripremali - i, na kraju, to smo odlično obavili. Moj je posao ponekad težak, ali kad imaš volje, onda nije pretežak i zadovoljna sam.

 SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

INTENZIVNE VJEŽBU ANAKO

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Satnja specijalne Vojne policije Pukovnije Vojne policije prvi je deset dana rujna provela na vježbalištima vojarne "Josip Jović" na Udbini intenzivno se pripremajući za aktivnosti koje ju očekuju do kraja ove, ali i tijekom iduće godine. Ponajprije treba spomenuti uzvratni posjet srođnoj postrojbi, poljskoj Vojnoj žandarmeriji (Oddział Specjalny Żandarmerii Wojskowej w Warszawie) s kojom je 2014. godine ostvarena iznimno dobra suradnja. Osnovu suradnje čini Multinacionalna bojna VP-a (MNMPBAT). Bilateralna je suradnja s Poljskom ocijenjena odličnom i očekuje se nastavak. Poljska je strana tijekom prošlogodišnjeg boravka u Hrvatskoj iskazala i želju za proširenje suradnje, a najviše ju je zanimala naša obuka iz ronjenja.

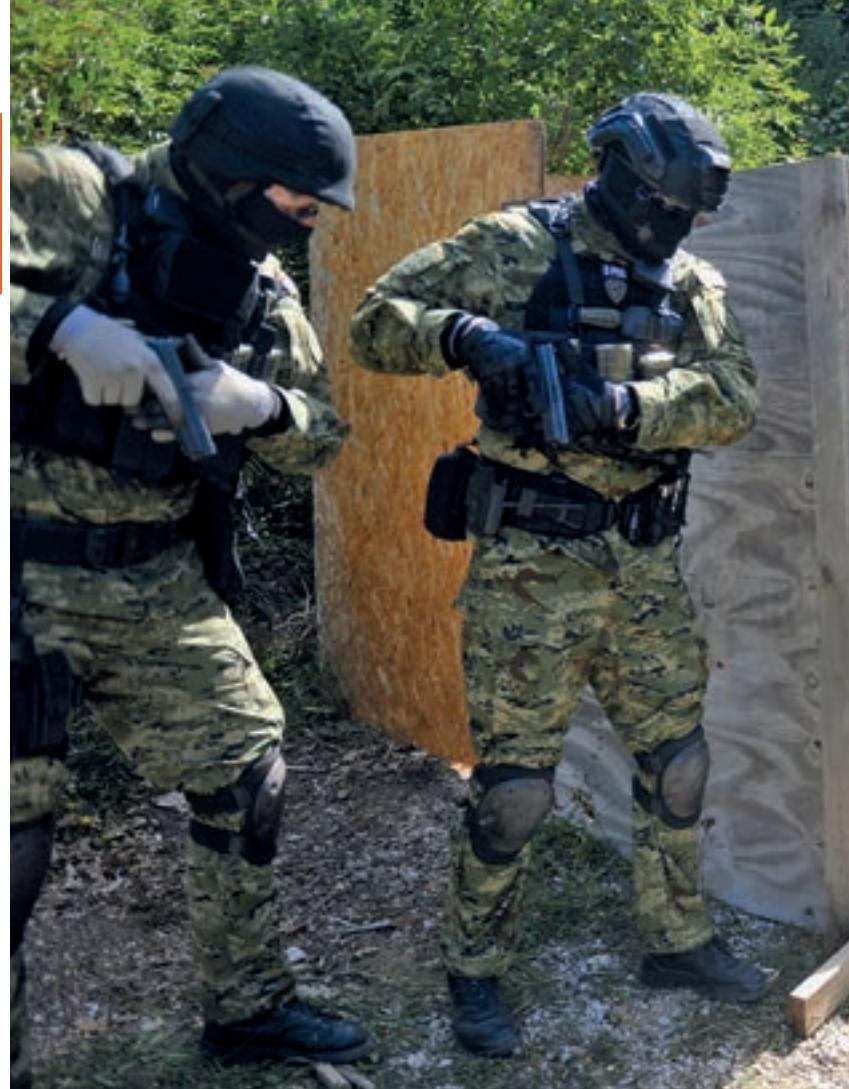
U Poljskoj će se pripadnici Satnije specijalne Vojne policije uvježavati na izvrsno opremljenom poligonu za urbane operacije "Wędrzyn" kraj grada Sulęcina. Druga aktivnost koja ih očekuje velika je međunarodna vojna vježba Anakonda 16 koja će se idućeg lipnja održati u Poljskoj. Prema najavama, na vježbi se očekuje više od 10 000 sudionika. Osim nominiranog nacionalnog voda Satnije specijalne Vojne policije, koji je u sastavu MNMPBAT-a, na vježbi će sudjelovati i pripadnici kriminalističke Vojne policije, pripadnici Stožera MNMPBAT-a, a u samom Zapovjedništvu vježbe bit će predstavnik Vojne policije.

Pripadnici Satnije specijalne Vojne policije na Udbini su uvježbavali taktike, tehnike i procedure karakteristične za matricu sposobnosti postrojbe (napredna dnevna i noćna gađanja, rješavanje visokorizičnih situacija, reakcija napada na konvoj, reakcije taktičkih timova pri osiguranju štićenih osoba, uspostava privremene kontrolne točke, korištenje optoelektronske opreme i

PRVIH JE DESET DANA RUJNA SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE PUKOVNije VP-a PROVELA NA VJEŽBALIŠTIMA VOJARNE "JOSIP JOVIĆ" NA UDBINI INTENZIVNO SE PRIPREMAJUĆI ZA AKTIVNOSTI KOJE JU OČEKUJU: UZVRATNI POSJET SROĐNOJ POSTROJBI, POLJSKOJ VOJNOJ ŽANDARMERIJI, TE SUDJELOVANJE NA VELIKOJ MEĐUNARODNOJ VOJNOJ VJEŽBI ANAKONDA 16 KOJA ĆE SE IDUĆEG LIPNJA ODRŽATI U POLJSKOJ...

PRIPREME ZA NDA U POLJSKOJ

POGLEDAJTE
VIDEO

2 SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

ciljničkih sustava u uvjetima slabe vidljivosti i noću...). "Kroz našu matricu sposobnosti usvajamo, razvijamo i uvježbavamo što više novih sadržaja, radnji i postupaka koje smo preuzeли kao obvezu i u tom smo doista dobri," rekao je zapovjednik Satnije specijalne Vojne policije natporučnik Andrej Smolek. Navedeno potvrđuje i činjenica da su u svibnju ove godine na VNZ-u Spremnost 15 na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunjtu, sukladno alatu za ocjenjivanje borbene spremnosti kopnenih snaga – ACO FS CREVAL, ostvarili nacionalni certifikat i ocijenjeni s "Combat ready" (postrojba je borbeno spremna).

Na Udbini su bili i novi pripadnici Satnije s kojima se provodi intenzivna obuka kako bi dostigli standarde i čim prije postali operativni. Bazen za popunjavanje Satnije su Oružane snage RH. Natporučnik Smolek navodi da

je onima koji su već u Vojnoj policiji proces obuke i prilagodbe lakši i brži zbog iskustva stičenog radom u VP-u kao rodnu borbene potpore.

Svoje sposobnosti pripadnici Satnije svakodnevno potvrđuju i na međunarodnoj razini u misiji Odlučna potpora u Afganistanu gdje ih je trenutačno pet. Uspješno rade na osiguranju objekata i osoba od posebnog značaja od kojih redovito dobivaju i odlične ocjene i pohvale. "Sve je to važno za našu motiviranost i daljnji razvoj sposobnosti, kao i krajnja potvrda, tj. ocjena naših sposobnosti koju dobivamo od nepristranih korisnika," kaže natporučnik Smolek.

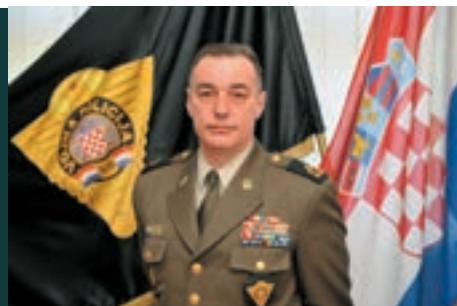
Nakon povratka iz Poljske slijedi uvježbavanje helikopterskih i amfibijskih operacija čime će na svojevrstan način završiti ovogodišnji obučni ciklus na vodi, kopnu i u zraku. ■

brigadir **Tihomir Zebec**, načelnik Službe Vojne policije

Kako je velik dio aktivnosti Satnije specijalne Vojne policije vezan uz MNMPBAT, razgovarali smo s načelnikom Službe Vojne policije brigadirom Tihomirom Zebecom koji, s obzirom na to da je ove godine Hrvatska predsjedateljica MNMPBAT-a, koordinira sve aktivnosti te multinacionalne postrojbe i zadužen je za njihovu realizaciju.

Što znači biti zemlja predsjedateljica MNMPBAT-a?

Iako su sve četiri nacije koje čine MNMPBAT (Poljska, Slovačka, Češka i Hrvatska) ravnopravne u odlučivanju, svake se godine određuje ona koja je na svojevrstan način vodeća. To znači da ta zemlja, ove godine Hrvatska, provodi i organizira ne samo obučne, nego i sve druge aktivnosti MNMPBAT-a. Posla ima mnogo, ali uspjeh nije izostao. Uspješno smo završili zadnju fazu pregovora s američkom Vojnom policijom o pristupanju njezinih snaga u sastav MNMPBAT-a. Cjelokupan je proces u završnoj fazi. Riječ je o snagama 18. brigade američke Vojne policije koje se nalaze u Njemačkoj. Iako još nisu formalno članovi Multinacionalne bojne, s nama već sudjeluju na stožernim trenažama i vježbama. Imamo još zemalja koje

pokazuju zanimanje za MNMPBAT, odnosno da u njegove procese obuke i rad uključe pripadnike svojih vojnih policija. Interes su pokazale vojne policije SR Njemačke, Gruzije, Ukrajine i Crne Gore i s njima se trenutačno razgovara o načinima učešća, a poslije i pridruživanja u MNMPBAT. Bojna je ove godine sudjelovala i na međunarodnim vježbama. Svakako treba istaknuti i da je ove godine MNMPBAT završio proces pridruživanja kao operativna postrojba u Multinacionalni korpus Sjeveroistok (MNC NE). Nakon što uskoro sve četiri nacije potpišu Notu o pristupanju, postat će sastavni dio MNC NE-a koji se nalazi u Szczecinu u Poljskoj.

Što to konkretno znači za MNMPBAT?

MNMPBAT je prva postrojba koja je afirmirana kao multinacionalna, a sad će postati operativna multinacionalna postrojba kao dio multinacionalnog korpusa. Sve četiri zemlje koje su u MNMPBAT-u zatražile su 2012. da se

pridruži MNC NE-u kao cijelovita multinacionalna postrojba te bude jedna od operativnih postrojbi tog multinacionalnog zapovjedništva. To za Bojnu znači mnogo. Takvim ćemo pridruživanjem pratiti sve razvojne procese Multinacionalnog korpusa Sjeveroistok i sudjelovati u svim njegovim obučnim procesima, izobrazbi te vježbama koje organizira. Vodeće su zemlje tog Multinacionalnog korpusa Njemačka, Danska i Poljska.

U tijeku su i pripreme za vježbu Anakonda 16 koja će se sljedeće godine održati u Poljskoj. Anakonda 16 održat će se sljedećeg lipnja u Poljskoj, prije NATO-ova samita koji će se u srpanju također održati u toj zemlji, u Varšavi. Zamisao je poljske strane pokazati sposobnosti svoje vojske potpomognute snagama drugih članica NATO-a. Vježba će se održavati na cijelom području Poljske. Prema trenutačnim informacijama, snage koje će sudjelovati bit će razmještene na devet vojnih poligona ovisno o tome što će se na kojem vježbavati, a samo će Zapovjedništvo vježbe biti smješteno u Varšavi. Trajat će petnaestak dana i, prema najavama, sudjelovat će više od 10 000 sudionika, među njima i snage Multinacionalne bojne VP-a.

Koja je uloga MNMPBAT-a u vježbi te tko će iz OSRH u njoj sudjelovati?

Prema sadašnjim planovima, u vježbi će sudjelovati šest multinacionalnih vodova

MNMPBAT-a, raspoređenih prema aktivnostima na šest poligona te Zapovjedništvo MNMPBAT-a koje će biti smješteno u Mišku Mazowieckom blizu Varšave. Svakim od vodova zapovijedat će jedan od nacionalnih zapovjednika iz sastava vojnih policija Poljske, Češke, Hrvatske, Slovačke i SAD-a.

Iz OSRH u vježbi će, uz naš vod Satnije specijalne Vojne policije koji je nominiran za MNMPBAT, sudjelovati i pripadnici kriminalističke Vojne policije, a imat ćemo i pripadnika Vojne policije u Zapovjedništvu vježbe.

Zadaće Multinacionalne bojne bit će potpora vježbi u realnim situacijama. Zapovjedniku vježbe i snagama koje sudjeluju pružat će potporu u provedbi zadaća i obučnih događaja, kao što je osiguranje vitalnih objekata i osoba, osiguranje provedbe prometa, osiguranje kritičnih točaka, provedbe reda i stegje te sprečavanje neželjenih posljedica. Sukladno sporazumima kojima će se definirati ovlasti sa zemljom domaćinom, kao i sa zemljama koje će sudjelovati sa svojim snagama, tijekom provedbe svih događaja na poligonima vršit ćemo nadzor i sprečavati neželjene situacije. Provoditi ćemo, dakle, svoje vojnopolicijske zadaće. Pokazat ćemo kako bi multinacionalna postrojba vojne policije, pod jednim zapovjedništvom, na terenu u realnoj situaciji podupirala zapovjednika i postrojbe u provedbi zadaća. U samoj vježbi, prema potrebi, možemo sudjelovati i u svojstvu "igrajućih" snaga, budu-

li po scenariju predviđene zadaće iz domene VP-a kao što je pratrja konvoja, osiguranje zapovjednog mjeseta, određene istrage, uporaba snaga VP-a za specijalne namjene ili bilo koja druga vojnopolicijska aktivnost.

Praksu da svake godine sudjelujete u nekoj velikoj NATO-ovoj vježbi započeli ste prije tri godine.

Da. I to je bio velik korak za MNMPBAT. Dotad smo organizirali jedino vježbe na kojima su sudjelovali samo pripadnici MNMPBAT-a. Sudjelujući na međunarodnim NATO-ovim vježbama, pokazujemo sposobnosti koje imamo kao multinacionalna bojna. Tako postajemo vidljiviji i pokazujemo drugim NATO-ovim postrojbama koje su sposobnosti VP-a. Bojna je tako postala prepoznatljiva i potvrđuje kompatibilnost s drugim postrojbama.

Satnija specijalne Vojne policije ima odličnu bilateralnu suradnju s poljskom Vojnom žandarmerijom. Rekli su nam da je suradnja počela na vašu inicijativu.

Drago mi je da su pripadnici specijalne Vojne policije zadovoljni i da pokazuju želju da se takvi oblici suradnje nastave. Jednostavno ne možete znati koliko ste dobri ili što još morate uvježbati ili poboljšati ako nemate nekog pored sebe da tijekom realnih vježbovnih događaja vidite što on može te da on vidi što vi možete, odnosno koje sposobnosti

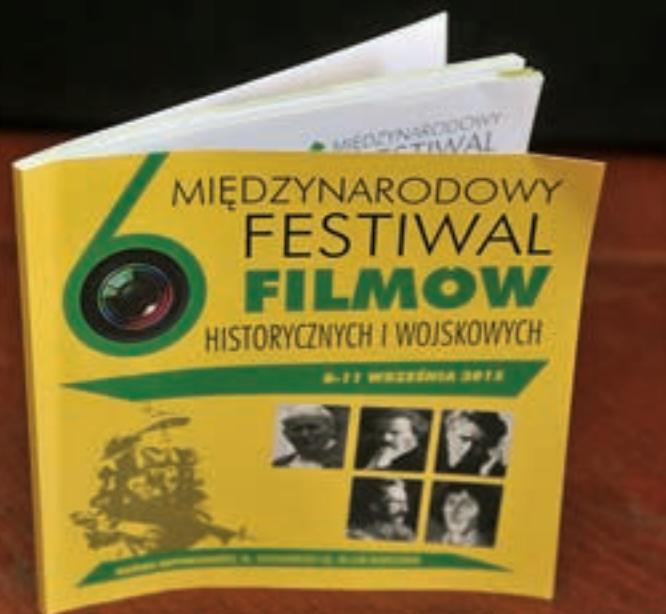
imate. Zajedničkim uvježbavanjem dobivate kvalitetu i, najbitnije, kompatibilnost. Stječete sigurnost da u nekoj realnoj situaciji možete raditi s pripadnicima druge zemlje, bez opterećenja hoćete li se razumjeti, jesu li postupci i procedure ujednačeni i kompatibilni odnosno hoćete li moći izvršiti zadaću. Suradnja je započela u sklopu projekta MNMPBAT-a, ali nastavila se razvijati i na bilateralnoj razini. Za samo desetak dana zajedničkog uvježbavanja prošle godine u Hrvatskoj, poljska Vojna žandarmerija i naša specijalna Vojna policija zajednički su besprijekorno odradivale i naj-složenije vojnopolicijske zadaće kao što je, primjerice, rješavanje talačke situacije, upad u objekte, procedure gađanja i drugo. To je jako bitno jer kad započne provedba takvih složenih specijalnih zadaća nemate puno vremena za razmišljanje i odlučivanje kako što provesti i uraditi u danom trenutku. Budući da je riječ o zadaćama koje su iznimno dinamične i zahtjevne u vrlo kratkom intervalu, morate biti uvježbani da možete odmah reagirati. Članovi tima moraju imati povjerenja jedni u druge i biti sigurni da je cijeli tim na jednakoj razini uvježban za provedbu zadaća jer riječ je o zadaćama najvišeg stupnja rizika. Bitno je da dvije zemlje, u ovom slučaju Poljska i Hrvatska, rade na operativnoj razini i to kroz MNMPBAT primjenjuju na vježbama ili na terenu. To je prošireni vid obuke, spoj multinacionalnosti i operabilnosti razmještaja i uporabe snaga. ■

6. MEĐUNARODNI FESTIVAL POVIESNIH I VOJNIH FILMOVA

HRVATSKI FILM PREDSTAVLJEN NA FESTIVALU U VARŠAVI

U kolektivnoj svijesti svakog naroda postoje traumatični događaji, a naša je odgovornost prema budućim generacijama ne dopustiti da se oni zaborave, istaknula je hrvatska veleposlanica u Poljskoj Andrea Bekić u prigodi predstavljanja hrvatskih filmova tematski vezanih uz stradanja Vukovara...

Na ovogodišnji festival prijavljena su 73 filma iz 21 zemlje od kojih je 36 ušlo u nominacije za neku od festivalskih nagrada koje su se dodjeljivale u tri kategorije i to za dokumentarni, vojni iigrani film, a svečana je dodjela priredena u kinu Praha. Među nagradenima prema ocjeni stručnog četveročlanog žirija našao se i hrvatski film *Zaustavljeni glas*, dojmljiva priča o Vukovaru i njegovim braniteljima te ratnim izvjestiteljima Hrvatskog radija Vukovar među kojima su i novinar Siniša Glavašević i tehničar Branko Polovina, ubijeni nakon pada grada na masovnom stratištu Ovčara.

Kratki film *Bitka za Vukovar* dio je serijala pod nazivom "5 minuta za sjećanje", u kojem je još nekoliko kratkih dokumentara koji govore o najznačajnijim dogadajima i operacijama iz Domovinskog rata u Hrvatskoj početkom 90-ih. *Bitka za Vukovar* tek je sažeti prikaz stradanja Vukovara, njegovih branitelja i živila civila tijekom agresije i okupacije, te napsoljetku i kalvarije koju su prošli zarobljeni vukovarski branitelji. Namjera je bila izdvojiti ono najbitnije i podsjetiti na činjenice. Korišteni su arhivski snimci iz raznih izvora te službeni podaci o žrtvama stradanja. Video ima dokumentarnu vrijednost i pruža osnovni uvid u taj povijesni trenutak.

U Varšavi se od 8. do 11. rujna održavao 6. međunarodni festival poviesnih i vojnih filmova (IH&MFF 2015) na kojem su ove godine sudjelovala i dva hrvatska filma, kratki dokumentarac u produkciji Ministarstva obrane RH po nazivom *Bitka za Vukovar* te drugi *Zaustavljeni glas* autorice Višnje Starešine. Na festival su prijavljena 73 filma iz 21 zemlje, a projekcije su se održavale u Muzeju nezavisnosti gdje je organiziran i *Susret s hrvatskim filmom* te njihova projekcija kao i razgovor s autorima kratkog dokumentarca *Bitka za Vukovar*. Predstavljanje hrvatskih filmova uveličali su i veleposlanica RH u Poljskoj Andrea Bekić, programski direktor festivala Andrzej Brzoza, predstavnici hrvatsko-polskog društva prijateljstva, te kulturnog i društvenog života Varšave. Oba su hrvatska filma, tematikom vezana uz ratna događanja u Vukovaru 1991., pobudila veliko zanimanje. Veleposlanica Bekić zahvalila je na prigodi da se u sklopu festivala dodatno promoviraju hrvatski filmovi koji govore o nedavnoj hrvatskoj prošlosti i Domovinskom ratu. Naglasila je kako u kolektivnoj svijesti svakog naroda postoje traumatični događaji, a naša je odgovornost prema budućim generacijama ne dopustiti da se oni zaborave. Jedan od takvih događaja svakako je i pad Vukovara, simbola nemilosrdnog razaranja i nastojarja hrvatskog naroda da se izbori za slobodu. Vrijednost hrvatskih dokumentaraca jest u njihovoj autentičnosti, snimkama nastalim u vremenu u kojem su se događale ili neposredno poslije njih te izjavama svjedoka tih tragičnih događaja od kojih su neki tada zadnji put bili među živima, kazala je veleposlanica Bekić posebno istaknuvši kako ova bilješka povijesti ima i edukativni karakter za mlađe naraštaje učeći ih da ekstremne ideje i politike mogu imati strašne posljedice. "Svi mogu učiti iz povijesti, iz poviesnih filmova, kako bi naše djelovanje u budućnosti bilo svjesnije, kako ne bismo izgubi-

bili vjeru u temeljne ljudske vrijednosti i kako se slične tragedije iz prošlosti ne bi nikad ponovile," naglasio je programski direktor festivala Andrzej Brzoza dodavši kako upravo filmska umjetnost i osjetljivost tvoraca koji su fokusirani na povijesne teme mogu pomoći u boljem razumijevanju događaja i fenomena koji su se dogodili.

Poljaci i Varšava kao poprište mnogih dramatičnih događaja u XX. stoljeću, koja nosi bolna sjećanja, posebno su svjesni te povijesti i osjetljivi na problem društvenih patnji tijekom rata, te pokretanje ovakvog filmskog projekta, osim što ima za cilj promociju filmske umjetnosti ujedno je posvećen i upoznavanju s povješću država i nacija i populariziranju obrambene tradicije tih zemalja kao i predstavljanju današnjih vojnih nastojanja u misijama održavanja mira u svijetu. Upravo je stoga ovaj festival kombinacija povijesnog i vojnog filma, koji u fokusu ima vojnika i postignuća na bojnom polju smatrajući to najučinkovitijim načinom populariziranja i promocije povijesti država i nacija i vrijednosti vojničkog poziva.

Festival je pokrenut 2009. na inicijativu grupe nezavisnih autora jedne od najstarijih nevladinih organizacija *Defence Knowledge Society* koja njeguje poljsku povijest i vojnu tradiciju i kojoj je cilj promocija povijesnog naslijeđa i vojne tradicije, a održava se uz potporu poljskog Ministarstva obrane te Instituta filmske umjetnosti i pod pokroviteljstvom je poljskog ministarstva obrane, gospodarstva i kulture. Ove se godine održavanje festivala poklopilo s nekoliko povjesno značajnih obljetnica i kulturnih događaja u Poljskoj, prije svega 120. godišnjicom rođenja kinematografije, 90. godišnjicom utemeljenja poljske Akademije zračnih snaga te 70. godišnjicom oslobođenja nacističkog logora smrti Auschwitz-Birkenau. ■

Vesna PINTARIĆ

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

PRVA OBLJETNICA ZAPOVJEDNIŠTVA SPECIJALNIH SNAGA

"BITI PRIPADNIKOM SPECIJALNIH SNAGA VELIKA JE ČAST I OBVEZA. BUDUĆI IZAZOVI I SPREMNOST NA ŽAŠTITU VITALNIH NACIONALNIH INTERESA PRED ZSS STAVLJAJU VELIKU ODGOVORNOST KOJA OD NAS ZAHTIJEVA STALAN RAZVOJ I STJECANJE NOVIH SPOSOBNOSTI, ELITISTIČKI DUH I VRHUNSKU OSPOSOBLJENOST," REKAO JE ZAPOVJEDNIK ZSS-a BRIGADIR PERICA TURALIJA

BITI PRIPADNIKOM SPECIJALNIH SNAGA VELIKA JE ČAST I OBVEZA

Zapovjedništvo specijalnih snaga (ZSS) obilježilo je 16. rujna u vojarni "Drgomalj" u Delnicama prvu obljetnicu ustrojavanja. Uz pripadnike postrojbe i zapovjednika brigadira Perica Turaliju, svečanosti je nazočio izaslanik načelnika GS OSRH general-bojnik Ivan Jurić, glavni inspektor obrane general-pukovnik Mirko Šundov, predstavnici ustrojstvenih cjelina OSRH, strani vojni izaslanici, predstavnici lokalne uprave i samouprave, Policijske uprave primorsko-goranske i Specijalne policije MUP-a, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac i drugi.

ZSS je ustrojen nakon što je u prosincu 2014. počelo gašenje Bojne za specijalna djelovanja (BSD), ustrojene 2000. godine. Brigadir Turalija stoga je uz prvu obljetnicu ZSS-a pripadnicima postrojbe čestitao i 15. obljetnicu BSD-a.

Brigadir Turalija rekao je da su tri temeljne zadaće specijalnih snaga direktna akcija, specijalno izviđanje i vojna pomoć, te da sudjelovanjem u međunarodnim operacijama pridonose očuvanju mira i svjetske stabilnosti. Trenutačno pripadnici ZSS-a u misiji Odlučna potpora mentoriraju i obučavaju pripadnike afganistske specijalne policije. Usto, uvelike pridonose obuci i osposobljavanju pripadnika drugih ustrojstvenih cjelina OSRH te

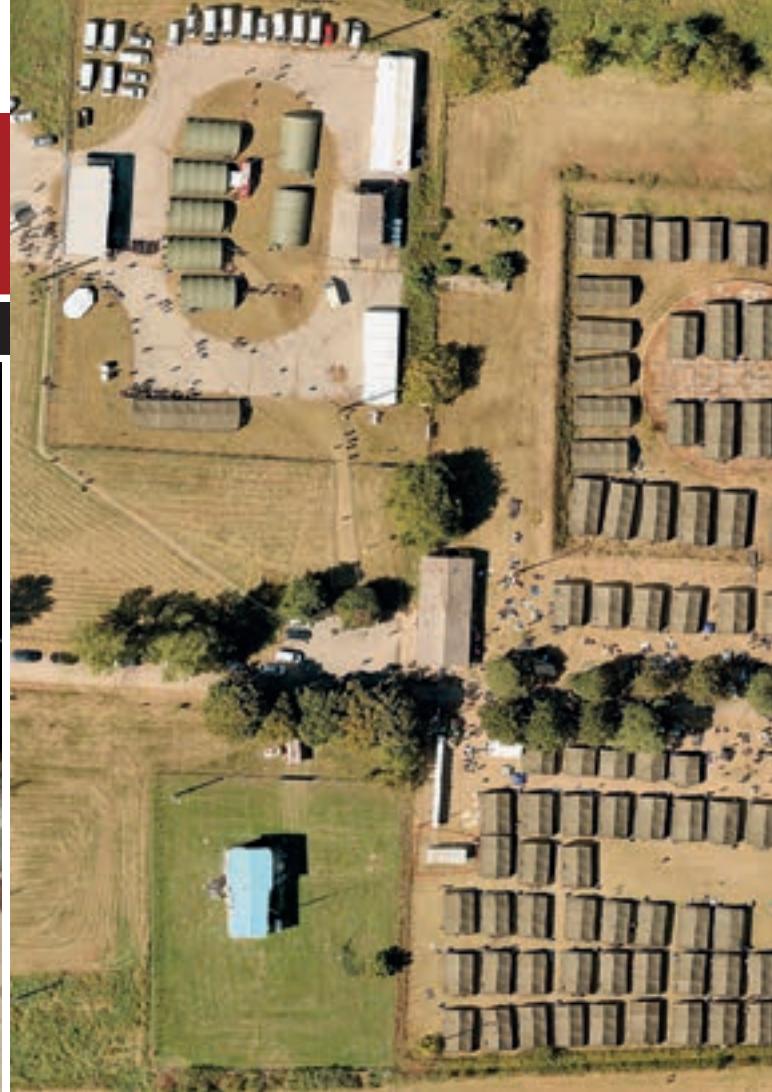
sudjeluju u obukama partnera iz Europske unije i NATO-a. "Biti pripadnikom specijalnih snaga velika je čast i obveza. Budući izazovi i spremnost na zaštitu vitalnih nacionalnih interesa pred ZSS stavlju veliku odgovornost koja od nas zahtijeva stalni razvoj i stjecanje novih sposobnosti, elitistički duh i vrhunsku osposobljenost," zaključio je brigadir Turalija.

Čestitajući pripadnicima ZSS-a obljetnicu, general Jurić rekao je kako su se specijalne snage tijekom proteklih petnaest godina profilirale u vrhunski obučenu i opremljenu postrojbu na ponos OSRH. "Prenoseći i razmjenjujući iskustva i znanja, osobito u području obuke, osiguravate kontinuitet kvalitete i standarda najboljih specijalnih postrojbi u širem međunarodnom okruženju," rekao je general Jurić. Ističući kako je osposobljavanje pripadnika specijalnih postrojbi iznimno zahtjevan i odgovoran posao, zahvalio je instrukturima i predavačima koji znanja uspješno prenose novim naraštajima. Pripadnicima postrojbe uručena su promaknuća u viši čin te nagrade i priznanja za ostvarene rezultate u proteklom razdoblju. U sklopu svečanosti

služena je i misa u crkvi svetog Ivana Krstitelja u Delnicama, a polaganjem vjenaca i paljenjem svjeća na spomen-obilježju u vojarni odana je počast svim poginulim pripadnicima specijalnih postrojbi OSRH. ■

 OPATOVAC

OSRH U LOGISTIČKOJ POTPO

"Pripadnici OSRH ovdje pružaju potporu temeljem zahtjeva Stožera i Državne uprave za zaštitu i spašavanje. Nismo aktivno uključeni u dio posla koji radi policija, nego smo isključivo logistička potpora," naglašava general-bojnik Ivan Jurić, zapovjednik Zapovjedno-operativnog središta. Pripadnici mehanizirane bojne Sokolovi i Logističke satnije podignuli su 18. i 19. rujna 400 šatorskih polja u koja se može smjestiti 5000 ljudi. Tu su i pripadnici Bojne NBKO koji su uspostavili stanice za tuširanje, a u pripravnosti je i pet sanitetskih timova za hitno medicinsko prevoženje do vukovarske bolnice..."

U tranzitnom kampu Opatovac blizu Tovarnika, u koji s granice sa Srbijom neprekidno pristižu nove izbjeglice i migranti, državne službe danonoćno rade rame uz rame jer jedino se timskim radom može pristupiti izbjegličkoj krizi takvih razmjera. "Pripadnici OSRH ovdje pružaju potporu temeljem zahtjeva Stožera i Državne uprave za zaštitu i spašavanje. Nismo aktivno uključeni u dio posla koji radi policija, nego smo isključivo logistička potpora. Pripadnici Bojne NBKO uspostavili su stanice za tuširanje, a u pripravnosti je i pet sanitetskih timova za hitno medicinsko prevoženje

do vukovarske bolnice," naglašava general-bojnik Ivan Jurić, zapovjednik Zapovjedno-operativnog središta, koji neprekidno boravi na terenu kao čelnik Oružanih snaga u koordiniranoj akciji zbrinjavanja izbjeglica. Pripadnici Oružanih snaga RH dva su dana radili na izgradnji tranzitnog kampa na mjestu nekadašnjeg INA-ina pretakališta goriva. Satnik Mirko Subotić, zapovjednik Logističke satnije GOMBR-a, rekao je da su pripadnici mehanizirane bojne Sokolovi te Logističke satnije podignuli 18. i 19. rujna ukupno 400 šatorskih polja, opremljenih madracima i dekama, u

koja se može smjestiti 5000 ljudi.

"Sve je bilo zaraslo jer prostor dugo nije korišten pa je bio potreban velik napor civilnih institucija Vukovara i Iloka da se uredi. HEP je zatim osigurao struju, a Vodovod Ilok vodu. Radilo se najbrže što se moglo i situacija na terenu je zadovoljavajuća, sve je spremno da se prihvate nove izbjeglice," objašnjava satnik Subotić. Dva pripadnika ZzP-a od nedjelje neprekidno borave u kampu radi održavanja i servisiranja sedam šatora tipa Aljaska u kojima se nalazi prihvatno-registracijski centar i koordinacijski stožer. Iako je u kampu puno ljudi i članova različitih organizacija koje ondje djeluju, situacija je pod nadzorom jer se redovito održavaju brifinzi i zna se tko je za što zadužen. Uz policajce se mogu vidjeti i liječnici, prevoditelji, volonteri... Hrvatski crveni križ zadužen je za podjelu hrane i vode, postoji i služba traženja za obitelji koje su na dugom putu rastavljene te psihosocijalna potpora za one kojima je potrebna. Hrane i vode ima dovoljno za sve, a specifičnost je kampa to što je tranzitni, nitko se u njemu ne zadržava dugo pa podjela hrane i vode traje 24 sata.

Petra KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPI

"Pripadnici Bojne NBKO uspostavili su stanice za tuširanje, a u pripravnosti je i pet sanitetskih timova za hitno medicinsko prevoženje do vukovarske bolnice," naglašava general-bojnik Ivan Jurić, zapovjednik Zapovjedno-operativnog središta

štatora, jedan za žene i djecu, a drugi za muškarce. Neprekidno radimo, stanice za tuširanje otvorene su od oko 9 ujutro do 23 sata. Korisnici cijene našu pomoć, vrlo su ljubazni i mi kao pripadnici OSRH nismo imali nikakvih problema, a prema onome što smo čuli od njih, ni oni nemaju zamjerki na naš rad," ističe satnik Njari.

Kamp je inače u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova u koordinaciji s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, Hrvatskim crvenim križem, ostalim državnim službama, Civilnom zaštitom iz okolnih općina te drugim organizacijama i udruženjima.

Pukovnik Dragan Podeljak, voditelj odsjeka S-3 GOMBR-a, kaže kako je vojska u akciji zbrinjavanja izbjeglica angažirana od 16. rujna, kad je započela prebacivanje potrebitne opreme u Čepin gdje je u početku bio smješten

izbjeglički kamp. "17. rujna počeli smo kao ispomoć Zapovjedništvu za potporu pri podizanju šatora Aljaska za potrebe Državnog stožera za primitak izbjeglica. Riječ je o okruglim, modernim šatorima koji su prvi put korišteni za vrijeme poplava u Županjskoj Posavini," kaže pukovnik Podeljak. Uz šatore je dopremljena i sva potrebna oprema. Pukovnik naglašava da su zajedno s časnicima i vojniciма iz Satnije veze uspostavili operativno središte za potrebe DUZS-a i MUP-a. Dosad je, ovisno o potrebama, angažirano stotinjak pripadnika OSRH, kao i prateća logistika. Bojne Sokolovi i Pume imaju po satniju u stalnoj pripravnosti radi izvršenja zadaća sukladno procjenama i potrebama DUZS-a. Također, u vojarni u Vinkovcima smješteno je 300 pripadnika policije koji se smjenjuju u radu u kampu u Opatovcu. ■

DRI U IZBJEGLIČKOM KAMPU

Zdenko Lovrić, pročelnik Područnog ureda za zaštitu i spašavanje Vukovar, opisuje nam kako je kamp podijeljen na pet sektora: "Jedan smo dio odredili za žene dojilje s malom djecom i trudnice. Planirali smo i dio kampa za obitelji, međutim, ljudi su se smjestili proizvoljno po cijelom kampu, a puno ih ima vlastite šatore koje su podignuli. Unutra je i centralno skladište, zatim tuševi koje je osigurala vojska te prostor za podjelu hrane koju priprema Hrvatski crveni križ. Na ulazu je ambulanta za liječenje onih koji pristignu bolesni ili im zatreba medicinska pomoć." Kroz kamp dnevno prođu između dvije i tri tisuće ljudi, a iako većih problema nema, situacija je i dalje složena. Na ulazu je stalna gužva jer prije samog ulaska izbjeglice moraju proći kroz prihvati dio u kojem ih prvo pregledava liječnički tim, a zatim policija obavlja prijavu. Gužvu prati i nervozna jer čekanje, nakon tisuća prijeđenih kilometra,

postane nepodnošljivo. Ljudi koji se nalaze u kampu nestrpljivo žele krenuti dalje, a to ne mogu dok ne stignu autobusi. U gužvi i naguravanju uvijek može doći do padova ili lakših ozljeda.

U jednom je od liječničkih timova OSRH bojnica Vesna Zovko, dr. med., koja je tijekom našeg boravka u kampu imala pune ruke posla. Hodnik ambulante bio je pun uplakane i prestrašene djece koja su čekala red, a doktorica Zovko zbrinjavala je dijetе koje je moralno sanitetskim vozilom OSRH biti prebačeno u najbližu bolnicu. Medicinski problemi koji se u kampu rješavaju najčešće proizlaze iz higijenskih razloga jer put je dug, a uvjeti nemogući.

U kampu djeluje 21 pripadnik Bojne NBKO zajedno s četirima pripadnicima GOMBR-a. Satnik Krešimir Njari, zapovjednik 1. satnije za RKB za dekontaminaciju Bojne NBKO, na čelu je tima koji provodi higijensko tuširanje ljudi. "Postavili smo dva

"Korisnici cijene našu pomoć, vrlo su ljubazni i mi kao pripadnici OSRH nismo imali nikakvih problema, a prema onome što smo čuli od njih ni oni nemaju zamjerki na naš rad," ističe satnik Krešimir Njari, zapovjednik 1. satnije za RKB za dekontaminaciju Bojne NBKO

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

“ZUMWALT” SPREMAN ZA TEST

Čelnici programa razarača klase Zumwalt potvrdili su 14. rujna informaciju da će prvi razarač u klasi također nazvan "Zumwalt" u zadnjem tromjesečju 2015. započeti ispitivanja i testiranja u doku. "Zumwalt" je trenutačno 97 % dovršen, a prva serija brodograđevne pokusne plovidbe predviđena je u prosincu ove godine. S obzirom na tako visok postotak, čelnici američke ratne mornarice očekuju da će vrlo

skoro biti potpuno dovršen i opremljen. Inače, prvi se razarač klase Zumwalt (DDG 1000) gradi u brodogradilištu Bath Iron Works koncerna General Dynamics u gradu Bathu, savezna država Maine, SAD. Osnovne se brodograđevne značajke razarača klase Zumwalt očituju u duljini od 183 m i širini 24,6 m, uz najveću istisninu 14 500 t, dok bi ispitivanja na pokušnoj plovidbi trebala potvrditi projektnu brzinu

malo veću od 30 čvorova. Inicijalna operativna spremnost broda očekuje se 2016. godine. Bit će prva površinska borbena plovila američke mornarice koja će za pogon, borbene sustave te druge brodske potrebe koristiti jedino električnu energiju i to putem integriranog energetskog sustava koji je uspješno ispitana početkom svibnja 2011. godine. Primjena najnovijih tehnologija dovodi do smanjenja broja mornaričkog

PORINUT NOVI TAJLANDSKI

Prvi ophodni brod imena "Laemsing" (561), projektne oznake M58 i namijenjen potrebama Kraljevske tajlandske ratne mornarice porinut je krajem kolovoza u mornaričkom brodogradilištu Thonburi Naval Dockyard u Bangkoku. Projekt broda izradila je tvrtka Marsun koja je i nosilac krovnog ugovora o gradnji i opremanju. U prosincu 2013. prvi

je put najavila kako joj je dodijeljen ugovor za izgradnju 58-metarskog broda, što je ujedno i najveće ophodno plovilo koje je Kraljevska tajlandska ratna mornarica dosad od nje naručila.

Prema objavljenim specifikacijama, "Laemsing" je naoružan glavnim pramčanim topom 76/62 mm, topom kalibra 30 mm usmjerjenim prema

Foto: Bath Iron Works

IRANJE

osoblja (na pola) u odnosu na postojeće razarače američke mornarice, kao i do smanjenja ukupnih troškova održavanja tijekom radnog vijeka. Očekuje se da će klasu činiti ukupno tri plovila, iako broj nije konačan, uz povremena razmatranja daljnog strateškog razvoja površinskih borbenih plo-

vila američke ratne mornarice. Američka je mornarica njima prvo namjeravala u potpunosti zamijeniti razarače klase Arleigh Burke naoružane vođenim projektilima, ali 2008. odlučila je smanjiti konačan broj plovila Zumwalt u korist ponovnog pokretanja gradnje dodatnih razarača Arleigh Burke.

M. PTIĆ GRŽELJ

OPHODNI BROD

krmi te dvjema strojnicama kalibra 12,7 mm. Trup plovila izведен je od brodograđevnog čelika, duljine 58 m, širine 9,3 m, gaza 2,5 m te istinsine 520 tona pri najvećem stanju krcanja. Plovilo je pogonjeno trima Caterpillarovim 3516C dizelskim motorima koji pokreću jedan vijak s promjenjivim i dva s fiksnim usponom krila. Očekivana najveća

brzina prelazi 24 čvora, a doseg plovidbe iznosi 2500 NM. Posadu čine 53 časnika i mornara. Prema trenutačnim planovima, isporuka se očekuje 2016. godine. Temeljne će zadaće novog ophodnog broda biti usmjerene na pomorsku ophodnju, traganje i spašavanje te preostale dužnosti nadzora i zaštite.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Aero Vodochody

POLETIO L-39NG

S tvorničke je piste češke tvrtke AERO Vodochody AEROSPACE a.s. na prvi probni let 14. rujna poletio proizvodni prototip novog školskog aviona L-39NG (Next Generation). Temelji se na L-39 Albatrosu razvijenom početkom sedamdesetih godina i dosad proizvedenom u više od 3000 primjeraka koji se koriste u više ratnih zrakoplovstava diljem svijeta. Novi je školski avion L-39NG razvijen uz potporu RZ-a Češke, a prema navodima predstavnika tvrtke AERO Vodochody AEROSPACE a.s., očekuje se da će biti zanimljiv i drugim ratnim zrakoplovstvima koja trebaju školovanje pilota za borbene avione 4. i 5. generacije. Proizvodnja L-39NG trebala bi započeti 2017., a prve isporuke tijekom 2018. godine.

Novi češki školski avion ima znatno poboljšan trup i krila te poklopac pilotske kabine koji omogućuje bolju preglednost. Umjesto dosadašnjeg motora Ivčenko-progres AI-25TL, na L-39NG ugrađen je turbo-mlazni motor Williams International FJ44-4M potiska 16,89 kN suho, s FADEC (Full Authority Digital Engine Control) sustavom kontrole rada. Najveća brzina koju novi Albatros može postići iznosi 775 km/h, najveći je vrhunac leta 12 160 m, dok najveći dolet iznosi 1400 km.

Pilotska kabina opremljena potpuno digitaliziranim avionikom zapadne proizvodnje koja omogućuje simулiranje upravljivosti na različitim borbenim avionima nove generacije, a proizvele su je tvrtke Genesys Aerosystems i SPEEL Praha.

U odnosu na svojeg prethodnika, L-39NG ima nešto veće dimenzije, ali zahvaljujući primjeni suvremenih materijala i nešto manju masu praznog aviona (3100 kg), dok je znatno povećana njegova nosivost (1200 kg). Trostruko je povećan radni vijek koji iznosi 15 000 sati, a održavanje je pojednostavljeno te su smanjeni ukupni operativni troškovi.

I. SKENDEROVIC

Osim za školovanje vojnih pilota, L-39NG moći će se koristiti i za borbene zadaće. Tako će na četirima potkrilnim nosačima i podtrupnom nosaču moći nositi različite kombinacije projektila, raketa i bombi te različite spremnike s elektrooptičkim i infracrvenim senzorima za ISR (Intelligence, Surveillance & Reconnaissance) zadaće nadzora iz zraka.

Foto: Saab

ZAPOČELA GRADNJA PODMORNICA A26

Švedski je Saab započeo gradnju prve od dviju podmornica tipa A26 nove generacije namijenjenih potrebama Kraljevske švedske ratne mornarice. Prvi celični limovi koji će služiti za izgradnju tlačnog trupa izrezani su 4. rujna u Saab Kockumsovom brodogradilištu Karlskrona čime je svečano obilježen početak programske faze proizvodnje plovila, a ujedno je i okončana faza razvoja i projektiranja.

A26 nova je generacija podmornica sa sposobnošću plovidbe svim oceanima i morima te u širokom spektru uvjeta u okolišu. Osim morskim minama i torpedima, podmornica

može biti naoružana i raketama. Možda je jedinstvena značajka dizajna A26 tzv. Multi Mission Portal namijenjen lansirajući dohvatu raznovrsnih tereta kao što su besposadna plovila i ronilice, kao i ona s posadom. Podmornica A26 također je i platforma namijenjena obaveštajnim zadaćama unutar šire obrambene mreže. Podmornice A26 bit će stupovi buduće švedske mornaričke obrane te su daljnji korak u švedskoj tradiciji modularnog dizajna i gradnje. Osiguravaju najveću operativnu učinkovitost s nižim troškovima tijekom radnog vijeka. Već je samim razvojem A26 predviđena trenutačna

Saab je 30. lipnja ove godine sa švedskom Upravom za materijalne resurse potpisao ugovore o izgradnji, verifikaciji i isporuci dviju novih podmornica tipa A26 ukupne vrijednosti 7,6 milijardi švedskih kruna (814 milijuna eura). Isporuka prve podmornice predviđena je 2022. godine.

prilagodba podmornice u skladu s budućom misijom. Podmornice će biti pogonjene konvencionalnim dizelsko-električnim pogonskim motorima i opremljene Kockumsovim Stirling AIP sustavom koji podmornicu čini akustički teško zamjetljivom.

M. PTIĆ GRŽELJ

ZAJEDNIČKA NABAVA PODMORNICA

Poljska vlada, prema izjavi zamjenika ministra obrane Czesława Mroczka, razmatra zdrženu nabavu novih podmornica koje bi zamjenile postojeće. Nabava bi se ostvarila u suradnji s drugim članicama NATO-a, kao što su Nizozemska i Norveška. Mroczek je 6. rujna za agenciju PAP izjavio kako je cilj zajedničke nabave smanjenje ukupnih troškova. Norveška i Nizozemska potvrdile su Reutersu da su njihove vlade otvorene za moguće partnerstvo s Poljskom vezano uz nabavu novih podmornica. Interes za natječaj za gradnju podmornica zasad je pokazao DCNS, Saab

Foto: Polish Navy

Kockums i ThyssenKrupp Marine Systems. Natječaj za podmornice trebao je biti objavljen krajem 2014. ili početkom 2015., s planiranim potpisivanjem ugovora 2016. ili 2017. godine. Međutim, spomenuti su datumni prekoračeni, a osnovni je razlog to što Poljska nije definirala konačne taktičko-tehničke zahtjeve prije izdavanja natječajne dokumentacije. Početni su planovi razmatrali dvije podmornice u postupku nabave do 2022., a treću do 2030. godine. Vijest o nabavi podmornica dolazi u trenutku kad je poljska premijerka Ewa Kopacz otkrila da će zemlja tije-

kom 2015. uložiti 1,6 milijardi PLN (422 milijuna dolara) u RM, kao dio plana modernizacije pod nazivom Operativni program – Suprotstavljanje prijetnjama na moru 2013. – 2022./2030., koji je najavljen 2014. godine. Premijerka je dodala da ukupna finansijska vrijednost plana iznosi 13,2 milijardi PLN, od čega se za nabavu podmornica očekuje izdvajanje gotovo pola sredstava alociranih za brodogradnju. Poljska se nuda da će do 2030. modernizirati flotu, a do 2022. rasporemiti brojna američka plovila, kao i ona iz doba Sovjetskog Saveza.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ivan GALOVIĆ

PJEŠAČKO NAORUŽANJE

Foto: US DoD

Kina je razvila cijeli arsenal oružja za potrebe svoje Narodnooslobodilačke armije, policije te za izvoz. Različita konstrukcijska rješenja i kalibri vjerojatno će osigurati dio kolača na svjetskim tržištima...

KINESKI ARSENAL STRELJAČKOG ORUŽJA

Kina je nakon Drugog svjetskog rata masovno počela proizvoditi vlastite suvremene puške. Jurišna puška Type 56 uvedena je 1956. u naoružanje Narodnooslobodilačke armije Kine (Peoples Liberation Army – PLA). Izvorno je nastala kao kopija sovjetske puške AK-47, poznatije kao kalašnjikov. Pušku je do 1973. proizvodila državna Tvornica 66, a otad je proizvodi korporacija NORINCO (China NORth INDustries COrporation). Osnovni model Type 56 ima fiksni drveni kundak te pričvršćen šiljasti bajunet, a od sredine 1960-ih postoji i mogućnost fiksiranog bajuneta. Model je danas u vojnoj

pričuvu i koristi ga kineska policija. Type 56-I kopija je modela AK-47 sa sklopivim čeličnim kundakom, a bajunet je uklonjen. Type 56-II poboljšana je inačica. Predstavljena je 1980., ima kundak sklopiv u stranu i bila je namijenjena izvozu.

NAJČEŠĆA INAČICA AK

Type 56C (QBZ-56C) ima skraćenu cijev, a predstavljen je 1991. godine za domaće i strano tržište. U Kini je predstavljen kao skraćena karabin-ska inačica Type 56-II. Duljina cijevi iznosi 280 mm, a ukupna duljina puške 764 mm (557 mm sa sklopljenim kundakom). Masa puške je sve-

Pripadnik Obalne straže Bangladeša opremljen puškom Type 56, nastalom od kalašnjikova. Type 56 označuje početak suvremene proizvodnje pješačkog naoružanja u Kini

ga 2,85 kg. a ima učinkoviti domet od 300 m. Karabin je u uporabi RM-a i specijalnih snaga PLA-e. Limitirana je količina u uporabi pričuvnih snaga kineske kopnene vojske i policije stacionirane na Tibetu jer zbog razrijeđenog zraka vojnici ne mogu nositi teško naoružanje. Radi smanjenja ukupne mase, s QBZ-56C uklonjen je bajunet, dok je uz postojeći spremnik od 30 metaka izrađen i spremnik manjeg kapaciteta s 20 metaka. Type 56S ili Type 56 Sporter civilna je inačica koja ima samo pojedinačni način paljbe. Kalibr tih oružja bio je dobro poznat metak M43 7,62 x 39 mm, sa zrnom mase 7,9 grama,

• PJEŠAČKO NAORUŽANJE

Foto: Xinhuanet

početnom brzinom od 710 m/s i energijom od 1991 džula. Type 84S civilna je inačica puške Type 56 koja koristi streljivo kalibra 5,56 x 45 mm NATO. Za Type 56 može se reći da je najčešća inačica AK-47 korištenog u sukobima u Aziji, Africi, na Balkanu i u Južnoj Americi. NORINCO i danas također proizvodi Type 56 za izvoz. Nije poznat točan broj proizvedenih komada, procjenjuje se na 10 do 15 milijuna, što bi bila otrprilike petina ukupne svjetske proizvodnje AK-47.

SLIČNO, ALI RAZLIČITO

Osamdesetih godina model Type 81 zamjenjuje Type 56 kao standardnu pušku kineske vojske. *Obitelj* oružja oznake Type 81 čini: jurišna puška Type 81 s fiksnim kundakom, Type 81-1 sa sklopivim kundakom i puškostrojnica Type 81 LMG (Light Machine Gun). Puška je u uporabi u kineskoj vojsci bila od 1983. do 1995. godine. Na prvi je pogled izvana gotovo jednaka puški AK-47, premda je konstrukcijski različita, a u određenoj se mjeri razlikuje i osnovno načelo rada. Urmjesto posudbe plina s klipom dugog hoda, primijenjen je klip kratkog hoda. To je rijetka i zanimljiva inovacija u svrhu sprečavanja prodora barutnih plinova u unutrašnjost mehanizma, sprečavanja zagrijavanja i smanjenja zahtjeva za čišćenje puške, uz zadržanu pouzdanost. Prednji je ciljnik pomaknut s usta cijevi na plinsku komoru kako bi se omogućilo ispaljivanje tromblona, a razmak između spremnika i okidača veći je od razmaka na AK-47. Type 81 ima odvojiv nož bajonet. Puška može biti opremljena Picatinny šinama koje služe za montiranje optike, svjetiljke i druge opreme. Puni se standardnim spremnikom serije AK-47 s 30 metaka, a za puškostrojnici je izrađen

Jurišna puška QBZ-03 nastala je kao odgovor na neke primjedbe PLA-e vezane uz QBZ-95. Osnovni je problem vjerojatno bilo teško navikavanje vojnika na *bullpup*

QBZ-97 izvozna je inačica puške QBZ-95 kalibra 5,56 x 45 mm, s drugačijim usadnikom spremnika radi prihvatanja spremnika u NATO-ovu standaru (npr. s puške M16)

bubanj od 75 metaka. Radi na načelu posudbe barutnih plinova, plinska je komora iznad cijevi i tu barutni plinovi vrše povrat. Zatvarač s nosačem kombinacija je AK-47 i serije SKS. Kratki plinski cilindar (Short Stroke Gas Piston) omogućuje manji trzaj prilikom paljbe, a time i veću preciznost (za razliku od Type 56 s većim cilindrom). Type 81S izvozna je inačica novije proizvodnje, s fiksnim kundakom. Type 87 prototip je 5,8 mm laka strojnica. Type 87-1 eksperimentalna je automatska puška koja je korištena za razvoj i testiranje kineskog streljiva kalibra 5,8 x 42 mm DBP87 za kasniju pušku QBZ-95 u *bullpup* konfiguraciji (zatvarač i spremnik smješteni iza mehanizma za okidanje).

RADIKALAN ZAOKRET

Krajem osamdesetih dolazi do otvaranja Kine prema zapadu i polaganih promjena u samoj PLA-i. Kineska se industrija razvija i to se neizbjegno odražava i na sam vojni proizvodni program. Jedan je od tih programa i razvoj nove generacije streljačkog naoružanja. Vojni vrh pravi radikalni zaokret i usvaja potpuno novi kalibr

5,8 x 42 mm pod nazivom DBP87 za osnovno streljačko naoružanje. Prema njegovim tvrdnjama, to zrno ima bolja balistička svojstva kao i probojnu moć u odnosu na ruski 5,45 x 39 mm i NATO-ov 5,56 x 45 mm. NORINCO je nakon završetka ispitivanja započeo razvoj cijele *obitelji* oružja u novom kalibru. Čini je jurišna puška QBZ-95 (Type 95), njezina karabinska inačica s kraćom cijevi QBZ-95B, laka strojnica LSW (Light Support Weapon) označke QBB-95 (Type 95) i poluautomatska snajperska puška QBU-88 (Type 88). Kineska je vojska prvi put bila naoružana tim modelima pušaka prilikom ulaska u Hong Kong 1. srpnja 1997. godine. Najmlađa su dva člana *obitelji* opća puškostrojnica GPMG (General Purpose Machine Gun) pod označkom QJY 88 (Type 88) i jurišna puška QBZ-03 (Type 03) koje su u operativnu uporabu uvedene početkom XXI. stoljeća.

PRIMJENA BULLPUPA

QBZ-95 moderna je puška u *bullpup* konfiguraciji. Vanjskim je izgledom dosta nalik na francuski FAMAS.

Foto: PLA

Snajperska puška QBU-88 (Type 88) fotografirana prilikom posjeta autora 179. motoriziranoj pješačkoj brigadi u Nanjingu

Foto: Ivan GALOVIĆ

Kućište je od polimera, a na gornjoj je strani ugrađena ručka za nošenje. U ručku je ugrađen stražnji ciljnik, a ispod se nalazi ručica za repetiranje. Ručka ujedno služi i kao nosač za dnevni ili noćni optički ciljnik. Prednji se ciljnik nalazi na kućištu. Ciljnici su standardni, otvorenog tipa, s gradacijom od 100 do 500 metara. Otvor za izbacivanje čahura nalazi se samo s desne strane pa se puška ne može koristiti s lijevog ramena. Cijev je slobodna čime je omogućeno ispaljivanje tromblona bez postavljanja tromblonskog nastavka s pomoću tromblonskog metka. Postoji i opcija ugradnje podcijevnog bacača granata QLG91B (Type 91B). Riječ je o 35 mm bacaču dugom 310 mm i mase 1,45 kg. Puni se sa stražnje strane i ispaljuje granate brzinom od 75 m/s. Na raspolaganju su različite granate, uključujući visokoeksplozivne, punjene suzavcem te granate za osvjetljivanje. Karabinska inačica zbog skraćene cijevi nema mogućnost ispaljivanja tromblona ni postavljanja noža. Izbornik paljbe smješten je na kućištu iza spremnika i ima dvije opcije – pojedinačna paljba i rafal.

Puška radi na načelu posudbe barutnih plinova, s komorom iznad cijevi s okretnim zatvaračem. Masa puške iznosi 3,25 kg, duljina oružja je 745 mm, a cijevi 463 mm. Karabinska je inačica nešto lakša, 2,9 kg, i kraća (609 mm), a duljina cijevi iznosi 369 mm. Puška se puni spremnikom kapaciteta 30 metaka. Utvrđivač je postavljen iza spremnika i sličan je sustavu koji se koristi na AK-47. Teoretska brzina paljbe iznosi 650 metaka u minuti. Postoji i izvozna inačica puške kalibra 5,56 x 45 mm, s drugačijim usadnikom spremnika radi prihvatanja spremnika u NATO-vu standardu (npr. puške M16), a oznaka je QBZ-97 (Type 97).

ZNATNA POBOЉШАЊА

PLA je 2010./2011. dizajnirala poboljšanu inačicu Type 95 / QBZ-95 puške, poznatu kao Type 95-1 / QBZ-95-1. Uključuje nekoliko znatnijih poboljšanja na temelju povratnih informacija o korištenju puške u različitim uvjetima. Polimerski je okvir ojačan, a cijev je poboljšana u svrhu duljeg životnog vijeka i bolje preciznosti. Pištoljski rukohvat i zaštitnik

okidača su redizajnirani, a izbornik paljbe premješten je na udobniji položaj, točno iznad pištoljnog rukohvata. Otvor za izbacivanje čahura premješten je malo naprijed. Time je osigurano izbacivanje čahura prema naprijed i desno te, prema potrebi, omogućeno djelovanje s lijevog ramena. Type 95-1 / QBZ-95-1 puška i karabin sad mogu biti opremljeni novim, 35-mm podcijevnim bacačem granata QLG-10A. Duljina i masa jednake su kao na QLG91B, s tim da može ispaljivati i streljivo bez čahure DFS-10. Masa streljiva DFS-10 iznosi 169 g, ima brzinu od 78 m/s, a učinkoviti je domet 430 metara. Bojna glava može biti visokoeksplozivna fragmentirajuća, visokoeksplozivna dvojne namjene, vježbovna i nesmrtonosna za suzbijanje nereda. Trombloni i dalje mogu biti ispaljivani s pomoću posebnog streljiva.

ZA BOLJE STRIELCE

QBU-88 (Type 88) prvo je oružje nove generacije kalibra 5,8 x 42 mm, usvojeno u naoružanje krajem osamdesetih. S vojnog gledišta i nije pravo snajpersko oružje, nego oružje namijenjeno boljim strijelcima za udaljenosti nešto veće od onih koje može pogoditi strijelac s jurišnom puškom. Radi na načelu posudbe barutnih plinova. Kratki plinski cilindar (*Short Stroke Gas Piston*) smješten je iznad cijevi, a puška može pucati samo u poluautomatskom režimu. Nosač zatvarača i zatvarač u metalnom su kućištu koje je zatvoreno polimerskim okvirom. Puška je izrađena u *bulldog* konfiguraciji i ima otvor za izbacivanje čahura jedino s desne strane. Opremljena je mehaničkim diopterskim cilnjicima koji se mogu spustiti kad se ne koriste. S gornje strane puške mala je šina na koju se može postaviti dnevni (3-9x40 ili 6-24x44) odnosno noćni optički ciljnik. Na ustima cijevi nalazi se skrivač plamena. Postoji mogućnost ugradnje nožice. Duljina puške je 920 mm, a cijevi 620 mm. Masa je 4,1 kg. Puni se spremnikom od 10 metaka. Za tu je pušku kao i za puškostrojnicu QJY 88 (Type 88) firma NORINCO razvila specijalni metak s težim zrnom (70 g) koje ima učinkoviti domet do 800 metara i može probiti čeličnu ploču debljine tri milimetra na 1000 metara. Zrno teškog metka nešto je dulje i aerodinamičnije, s čeličnom jezgrom. Izvozne inačice KBU-97a i NQU03 u kalibru 5,56 x 45 mm NATO razvijene su za sigurnosne snage stranih zemalja.

SVESTRANA STROJNICA

NORINCO je krajem osamdesetih razvio strojnicu QJY-88 (Type 88) GPMG (*General Purpose Machine Gun*), ali službeno je tek 2005./2006. usvojena u naoružanje kineske vojske. Type 88 izvorno je razvijen da zamjeni zastarjelu strojnicu Type 67 u kalibru 7,62 x 54R mm. Kalibr oružja je 5,8 x 42 mm s teškim zrnom. Radi na načelu posudbe barutnih plinova s komorom na donjoj strani cijevi. Postoji mogućnost brze zamjene cijevi u terenskim uvjetima. Puni se člankastim redenikom i to jedino s lijeve strane. Posebna plastična kutija sa streljivom može biti priključena s lijeve strane radi držanja redenika u pokretu. Na oružje je postavljen skeletni polimerski kundak te sklopive nožice kad se koristi u ulozi luke strojnice (*Light Machine Gun* – LMG). Kad služi kao oružje za pružanje jače potpore može se koristiti laki tronožac. Standardni su ciljnici otvorenog tipa, premda se može postaviti dnevni ili noćni ciljnik. Strojnicu opslužuju dva člana. Masa praznog oružja iznosi 11,8 kg, a tronošca 4,2 kg. Početna brzina zrna je

Većina je modernog kineskog streljačkog naoružanja NORINCO-ov proizvod, ali prigušeni je automat QCW-05 (Type 05) razvila China South Industries Group Jianshe

Foto: PLA

• PJEŠAČKO NAORUŽANJE

895 m/s, a učinkoviti domet iznosi 1000 metara. Duljina oružja iznosi 1151 mm, a cijevi 600 mm.

ODSTUPANJE OD PRETHODNIKA

Jurišna puška QBZ-03 (Type 03) zadnji je član obitelji kalibra 5,8 x 42 mm. Model odstupa od prethodnika jer nije u *bullpup* konfiguraciji. Kao osnova poslužila je eksperimentalna puška Type 87-1 na kojoj su izvršene unutarnje i vanjske preinake. Razlog uvođenja novog modela je taj što kineska vojska nije bila sasvim zadovoljna jurišnom puškom Type 95, vojnici su se teže navikavali na novo oružje. Puška radi na načelu posudbe barutnih plinova, s komorom iznad cijevi. Plinska komora koja je integrirana s prednjim cilnjnikom ima dva režima rada. Na ustima cijevi postavljen je skrivač plamena koji ima ulogu lansera tromblona. Kućište je od prešanog lima i, za razliku od onog na ranijim modelima, sastoji se od dva dijela, gornjeg i donjeg, spojenih dvama poprečnim utvrđivačima (slično kao kod pušaka na zapadu). U gornji je dio postavljena cijev, zatvarač i ciljnici, a u donji preklopni polimerski kundak, mehanizam za okidanje i uvodnik spremnika. Izbornik paljbe smješten je s lijeve strane, iznad pištoljskog rukohvata, i ima samo dva načina paljbe: pojedinačnu i rafalnu. Mehanički su ciljnici diopterskog tipa, a s gornje je strane postavljena šina za ugradnju dnevnih ili noćnih optičkih ciljnika. Kundak se preklapa na desnu stranu. Masa prazne puške iznosi 3,5 kg. Teoretska brzina paljbe iznosi 650 metaka u minuti. Duljina puške s rasklopljenim kundakom iznosi 950 mm, a sa sklopljenim 725 mm. Izvozna je inačica u kalibru 5,56 x 45 mm NATO i puni se STANAG spremnicima. Izbornik paljbe osim pojedinačne i rafalne paljbe ima i kratki rafal od tri metka.

PRIGUŠENI AUTOMATI

QCW-05 (Type 05) prigušeni je automatski. Razvila ga je China South Industries Group Jianshe radi zamjene zastarjelih automata Type 79 i Type 85. Godine 2005. uvedena su u operativnu uporabu dva modela tog automata. Prvi je QCW-05 kalibra 5,8 x 21 mm s podzvučnim streljivom označe DCV05, gdje je početna brzina zrna 150 m/s s učinkovitim

Foto: Xinhuanet

CS/LR-14 konstruiran je ponajprije za izvozne potrebe, a Kina će ciljati na tradicionalne afričke i azijske kupce

Kina je godinama na svojim jurišnim puškama koristila provjereni sustav rada AK-47. Prilagodljiv različitim kalibrima, pouzdan i jednostavan, gotovo je idealan za masovnu uporabu potrebnu najmnogoljudnijoj zemlji svijeta, odnosno najbrojnijoj oružanoj sili od 2,3 milijuna vojnika i 1,5 milijuna policajaca. Iako kineski proizvođači u načelu kopiraju i koriste provjerena rješenja, u slučaju streljačkog naoružanja, ali zadnjih godina i šire, to je sve rjeđe. Poduzeli su nešto novo i na tržištu ponudili pušku klasične konfiguracije, također razvijenu na osnovi Type 81 pod imenom CS/LR-14, koja ne otkriva da je posrijedi puška kalibra 7,62 x 51 mm.

dometom od 50 metara. Inačica QCO-05 nema prigušivač, a može ispaljivati obje vrste streljiva: prigušenu DCV05 i standardnu DAP92. Taj je model automata uveden u kinesku vojsku. Automat Type 05 radi na načelu slobodnog trzaja zatvarača (*Blowback System*). Izrađen je u *bullpup* konfiguraciji i sličan jurišnoj puški QBZ-95 (Type 95). Kućište je od prešanog lima, a kundak, pištoljski rukohvat i ručica za nošenje su od polimera. Izbornik paljbe nalazi se iznad pištoljskog rukohvata i ima tri položaja: pojedinačno – 1, rafalno – 2 i zakočen – 0. Na vrhu automata je ručica za nošenje u kojoj se nalazi stražnji i prednji cilnjnik, a služi kao nosač za dnevni ili noćni optički cilnjnik. Ispod nje nalazi se ručica za zapinjanje. Otvor za izbacivanje čahura je samo s desne strane pa nije moguće gađanje s lijevog ramena. U pištoljskom je rukohvatu ugrađena sigurnosna kočnica koja se odbravljuje jedino kad strijelac pravilno stisne rukohvat. Duljina automata iznosi 500 mm, a masa je 2,2 kg. Prigušivač se postavlja tako što se navije na usta cijevi. Automat se puni spremnikom od 50 metaka. Brzina paljbe iznosi 400 m/min. Drugi model pod oznakom JS kalibra 9 x 19 mm (9 mm Luger / Para) namijenjen je policijskim snagama i za izvoz, a vrlo se malo razlikuje od QCW-05. Prije svega, nema ručicu za nošenje ni mehaničke ciljnike. S

gornje je strane ugrađena Picatinny šina na koju se mogu postaviti razne vrste optičkih ciljnika. Ručica za zapinjanje premještena je na desnú stranu. Duljina automata iznosi 450 mm, a masa 2,2 kg. Puni se spremnikom od 30 metaka koji je kompatibilan s HK MP5.

PARIRANJE ZAPADU?

Na osnovi iskustava iz Afganistana, Sirije i Iraka ponovno je aktualiziran razvoj jurišnih pušaka u snažnijim kalibrima. To je, naravno, prvi usvojio SAD i njegovi zapadni saveznici koji su i izravno bili uključeni u ratna događanja u Afganistanu. Uključila se i Kina koja tu vidi veliko tržište. Rezultat je najnovija jurišna puška NORINCO CS/LR-14. Kina je godinama na svojim jurišnim puškama koristila provjereni sustav rada AK-47. Prilagodljiv različitim kalibrima, pouzdan i jednostavan, gotovo je idealan za masovnu uporabu potrebnu najmnogoljudnijoj zemlji svijeta, odnosno najbrojnijoj oružanoj sili od 2,3 milijuna vojnika i 1,5 milijuna policajaca. Iako kineski proizvođači u načelu kopiraju i koriste provjerena rješenja, u slučaju streljačkog naoružanja, ali zadnjih godina i šire, to je sve rjeđe. Poduzeli su nešto novo i na tržištu ponudili pušku klasične konfiguracije, također razvijenu na osnovi Type 81 pod imenom CS/LR-14, koja ne otkriva da je posrijedi puška kalibra 7,62 x 51 mm.

Foto: US Dod

Postrojeni marinci PLA-e u stavu pozor prilikom svečanog postrojavanja u luci Zhanjiangu. Naoružani su puškom QBZ-95 (Type 95), u bullpup konfiguraciji, jednim od modernijih pješačkih oružja u najmnogoljudnijoj zemlji (i vojsci) svijeta

Kalibar, a i sama oznaka, otkrivaju da je riječ ponajprije o izvoznom proizvodu. To je kalibar koji je dugo vremena bio rezerviran za strojnice opće namjene i snajperske puške, a u odnosu na 5,56 mm, zasigurno nudi veći domet i preciznost, a u nekim slučajevima i veću zaustavnu moć, odnosno učinkovitost na cilju. Prva je značajka posebno važna za rat u Afganistanu gdje pobunjenici često s većim udaljenosti, otvarajući paljbu s plantinskih vrhova, napadaju ophodne koaličijskih snaga. Većina vojnika naoružana puškama u kalibru 5,56 x 45 mm u tom je scenariju gotovo nemoćna. Kina je svojom CS/LR-14 odlučila parirati zapadnim puškama poput belgijske SCAR-H ili njemačke HK-417.

TRI POLOŽAJA

Puška CS/LR-14 klasične je konfiguracije, a kao i prethodnica neodoljivo podsjeća na seriju modernih ruskih kalašnjikova AK-100. Međutim, kao i prethodnica Type 81, koristi nečelo posudbe plina s klipom kratkog hoda i rotacijskim zatvaračem. Zanimljivost je sustava rada automatičke regulator s tri položaja. Dva su položaja u funkciji osiguravanja gađanja. Jedan je položaj namijenjen za normalan rad puške, a drugi je, kao i kod nekih strojnica, namijenjen za djelovanje u uvjetima ekstremne zaprjaljanosti, kad je potrebna dodatna energija barutnih plinova za pravilan

rad puške. Treći je položaj regulatora plina namijenjen za djelovanje tromblonskim minama. Regulator je pritom sasvim zatvoren čime se sva energija barutnih plinova usmjerava prema zrnu, odnosno tromblonskoj mini. Osim toga, sprečava da strijelac ispali dva ili više metaka jednim povlačenjem okidača, čime bi se u velikoj mjeri povećala opasnost od oštećenja tromblonske mine te sam strijelac doveo u opasnost. Na ustima cijevi kombinirani je uređaj, plinska kočnica odnosno skrivač plamena, vrlo bitan s obzirom na snažan impuls streljiva. Prednji dio, tj. plinska kočnica, ima dvije bočne komore i sličan je onom na sovjetskim AK-74, što daje vrlo visoku učinkovitost, a strijelcu osigurava manji trzaj.

UDALJENOST OD TIPIČNOG

Materijali se uobičajeno temelje na utiskivanim, prešanim i točkasto zavarenim čeličnim elementima, u kombinaciji s polimerskim materijalima za oslonac za rame, prednji rukohvat i pištoljski rukohvat. Masa prazne puške iznosi 4,5 kg, što je nešto više od konkurenca, ponajprije SCAR-H. Poklopac kućišta se kao i na nekim drugim izvedbama podiže, a ne skida u potpunosti jer se sprjeda nalazi zglob čime se postiže veća stabilnost i osigurava ugradnja ciljnika. Različite vrste ciljnika i dodatne opreme postavljaju se preko standardnih Picatinny šina što je ti-

pično zapadno rješenje. Puška ima standardnu šinu koja se pruža duž kompletног gornjeg ruba, s prekidom kod zglobo poklopca kućišta, a tu su još tri šine, znatno kraće, dvije na bokovima, a jedna ispod prednjeg rukohvata. Standardni je stražnji ciljnik klasičan, također tipično zapadni diopterski. Još jedna značajka koja udaljava CS/LR-14 od tipičnih rješenja s istoka oslonac je za rame koji je podesiv i preklapa se u desnu stranu. Jednako vrijedi i za izbornik paljbe koji se nalazi s lijeve strane i može se dohvati palcem desne ruke bez skidanja ruke s pištoljnog rukohvata, a osigurava pojedinačnu i rafalnu paljbu, kao i zakočeni položaj.

TRADICIONALNI KUPCI

Kini vjerojatno nije cilj nacionalno tržište ni nacionalne oružane snage, nego prije svega izvoz na treća tržišta. Opće je poznata činjenica da je kinesko oružje na tržištu jeftinije od zapadnog, pa i od ruskog, a često se smatra i manje kvalitetnim. Trebat će proći neko vrijeme da se vidi kako će se CS/LR-14 izboriti s konkurenčiom, ali teško je vjerovati da će uspjeti preuzeti tradicionalna tržišta drugih pušaka. S druge strane, ako se pojavi CS/LR-14 promatra u kontekstu proširenja ponude tradicionalnim kupcima, onda bi se tu moglo izdvajati Pakistan, kao i Bangladeš, Šri Lanku, nekoliko zemalja iz Afrike, a u zadnje vrijeme i nekoliko zemalja iz Južne Amerike. Ukupno gledajući, Kina je razvila cijeli arsenal streljačkog oružja za potrebe svoje PLA-e i policije, kao i za izvoz na treća tržišta. Različita konstrukcijska rješenja kao i različiti kalibri vjerojatno će osigurati dio kolača na svjetskom tržištu jer je svakako riječ o dobrom i relativno jeftinom oružju u usporedbi sa zapadnim. ■

QBB-95 (TYPE 95) LAKA STROJNICA

QBB-95 laka je strojnica koja je u osnovi jurišna puška QBZ-95. Ima dulju i težu cijev na koju su postavljene nožice sa 70 % komponenti identičnih onima na puški, zbog čega je pojednostavljena i proizvodnja oružja i obuka vojnika. Komande su jednakе onima na puški, kao i sustav za posudbu barutnih plinova. Masa je 3,95 kg bez spremnika. Ukupna duljina je 840 mm, a cijevi 600 mm. Učinkoviti domet iznosi do 600 metara. Teoretska je brzina paljbe 650 metaka u minuti. Uz spremnik od 30 metaka koristi i bubanj od 80 metaka. Kao i kod jurišne puške QBZ-95, postoji izvozna inačica luke strojnice kalibra 5,56 x 45 mm pod označom QBB-97.

Foto: Xinhuanet

VOJNA IZLOŽBA

Među najatraktivnijim su izlošcima na DSEI-ju sigurno bili Rheinmetallovi laserski sustavi. Njemačka se tvrtka pobrinula i za odgovarajuće multimedijsko predstavljanje

DSEI 20

U ExCeL centru u Londonu održana je od 15. do 18. rujna najveća svjetska izložba obrambene i sigurnosne opreme. Ona u optimalnom poslovnom okruženju okuplja visokopozicionirane međunarodne trgovinske i vojne stručnjake koji se bave nabavom vojne opreme. Naš se suradnik ukratko osvrće na samu izložbu te donosi izbor najzanimljivijih izloženih proizvoda, ponajprije kopnenih sustava

Foto: Rheinmetall

Izložba službenog naziva Defence Security and Equipment International (DSEI) održava se svake druge godine i na njoj svi vodeći proizvođači oružja i opreme imaju priliku predstaviti svoje najnovije proizvode. Važan je događaj u kalendaru međunarodne prodaje vojne i nacionalne sigurnosne opreme, najveća svjetska potpuno integrirana međunarodna izložba koja obuhvaća proizvode i tehnologije vezane uz kopno, more i zrak.

PRIVATIZACIJA SAJMA

Između 1976. i 1991. izložba opreme britanskog KoV-a i izložba opreme Kraljevske mornarice održavane su naizmjenično u Aldershotu i Portsmouth. Strana su im izaslanstva nazočila samo temeljem poziva. Zajednička se izložba KoV-a i Mornarice održavala od 1993., svake druge godine, sve dok je britanska vlada nije odlučila privatizirati. Tvrta Spearhead održala je prvi DSEI 1999. godine u Chertseyju kod Londona. Pokrata DSEI bila je prvotno oznaka za *Defence Systems and Equipment International*. Na današnje se mjesto u izložbeni centar ExCeL u London Docklandsu preselila 2001. godine. Riječ *Systems* (sustavi) u nazivu zamijenjena je 2009. sa *Security* (sigurnost). U travnju 2008. organizaciju DSEI-ja preuzeo je Clarion Events, najveći neovisni organizator događanja u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Izložba iz godine u godinu bilježi porast broja posjetitelja, pojedinačnih službenih inozemnih delegacija, zastupljenih zemalja, globalnih dobavljača obrambene i sigurnosne opreme svih veličina, međunarodnih paviljona, službenih delegacija i VIP posjetitelja. Ove je godine imala više

od 32 000 posjetitelja iz 120 zemalja, bilo je više od 1500 izlagača, među kojima je prvi put sudjelovalo njih 448. Bilo je 150 delegacija i više od 2800 VIP osoba, održano je više od 300 govora i prezentacija.

Za obrambenu industriju, DSEI je odlično mjesto za prikaz najnovije vojne tehnologije i proizvoda, upoznavanje s potrebama i očekivanjima potencijalnih kupaca, održavanje sastanaka i razgovora, uspostavljanje novih kontakata i održavanje postojećih.

SVI VELIKI IGRAČI

Na izložbi su zastupljene najviše razine međunarodnog vojnog osoblja, glavni dužnosnici za nabavu i cijeli lanac dobavljača, od velikih poznatih i dokazanih dobavljača vojne opreme kao što je Airbus Defence & Space, BAE Systems, Bell Helicopters, Boeing, CAE, Finmeccanica, General Dynamics, L3, Lockheed Martin, MBDA, Northrop Grumman, Rafael, Rolls-Royce, Saab i Thales, pa do pojedinačnih srednjih i malih poduzeća. DSEI je istodobno forum koji olakšava kontakt među potencijalnim kupcima i dobavljačima, a to je nešto što se zasigurno ne smije propustiti. Nezaobilazan je dio izložbe prikaz oružanih snaga Ujedinjenog Kraljevstva. Za DSEI se može reći da je puno više od izložbe. Njegov program također obuhvaća seminare i kongrese, sastanke i prezentacije te brojne popratne događaje. Iznimna je prilika za razmjenu iskustava, širenje znanja o najnovijim vojnotehnološkim rješenjima, stvaranje kontakata, razgovore među predstavnicima obrambene industrije, oružanih snaga i medicinskog osoblja.

Kako se mnoge, pa i najbolje svjetske oružane snage, suočavaju s izazovom suprotstavljanja složenom nizu prijetnji, i to uz ograničen vojni proračun, vojna obuka ostaje i dalje u samom središtu obrane i sigurnosnog sektora. Obuka je bitna za sve vojno osoblje jer zahvaljujući njoj može izvršavati fizički i psihički zahtjevne zadaće u vrlo stresnim i opasnim okruženjima. Dok ekonomski čimbenici traže najbolju vrijednost za novac u smislu ljudstva i opreme, nove metode obuke, simulacije i izobrazba postaju nužnost zemljama koje žele zadržati potrebne razine stručnosti. Zbog toga je na ovogodišnjoj izložbi stavljen velik naglasak na vojnu obuku, simulacije i izobrazbu. Izložba je podijeljena u šest tematskih zona: kopno, zrak, more, sigurnost, bespilotne letjelice i medicinske inovacije.

TRI GRANE - TRI ZONE

Kopnena je zona zauzimala dosad najveći prostor. Ove je godine imala više od 700 izlagača što čini gotovo polovinu ukupnog broja. Svakako treba izdvojiti vodeće izlagače kao što je Lockheed Martin, BAE Systems, General Dynamics, Jankel Armouring, JCB Government & Defence, Land Rover, Patria Oyj, Rheinmetall i Supacat.

Sa zrakoplovnog dijela izložbe treba izdvojiti helikoptere Apache, Chinook, Merlin, Puma 2, Sea King i Wildcat, multifunkcionalni borbeni zrakoplov Eurofighter Typhoon te bespilotne letjelice ScanEagle i Watchkeeper.

Usidreno u pristaništu, u susjedstvu izložbenih dvorana nalazilo se osam izvrsnih demonstratora pomorske moći. Britanska je Kraljevska ratna mornarica predstavila Type 23 fregatu HMS "Iron Duke", protuminski brod HMS "Hurworth" i ophodni brod HMS "Tyne". Bio je tu i HMCS "Winnipeg", fregata

VOJNA IZLOŽBA

klase Halifax Kanadske kraljevske ratne mornarice. Belgija je mornarica izložila obalni ophodni brod BNS "Castor", njemačka korvetu FGS "Ludwigshafen" klase K130, indijska klasa Talwar, tj. fregatu INS "Trikand". Iz Francuske je stigao obučni brod VN "Partisan". Specijalne su snage izvele nekoliko demonstracija koristeći različite tipove čamaca za specijalne operacije.

U sigurnosnom je dijelu izložbe predstavljen širok spektar sigurnosnih i protuterorističkih proizvoda, oprema i tehnologija za policiju i paravojne organizacije. Naglasak je bio na *cyber* obrani, a eminentni predavači iz vodećih sigurnosnih organizacija raspravljali su o velikom tehnološkom razvoju i brzorastućim izazovima unutar *cyber* domene.

U medicinskom je dijelu izložbe fokus bio na opremi, rješenjima i iskustvima vezanim uz ebolu. Održane su brojne konferencije i prezentacije vezane uz traumu, brigu o pacijentima na bojištu te je prikazan širok spektar opreme.

AUSTRIJSKI DETEKTOR

Austrijska je tvrtka Schiebel, poznata po razvoju i proizvodnji opreme za detekciju mina, predstavila novu generaciju ručnih detektora mina COMID Compact koju odlikuje jednostavno rukovanje pri statičkom pretraživanju, brza kalibracija te poboljšane vizualne i akustičke funkcije koje korisniku omogućuju da potrebne radnje provede brzo i sigurno. COMID može s velikom preciznošću dosljedno locirati i velike i male mine. Tonska modulacija varira ovisno o veličini i geometriji, kao i udaljenosti do otkrivenog objekta. Uvijek u vidnom polju, LED zaslon integriran je u glavu za pretraživanje te ujedno smanjuje rizik od ometanja. Glava za traženje i elektronska jedinica lako se mogu zamijeniti. Infracrveni *data port* omogućuje brzo ažuriranje novim inačicama softvera.

BOV IZ SINGAPURA

Singapska je tvrtka ST Kinetics predstavila novu obitelj oklopnih vozila na naprednoj 30-tonskoj platformi Terrex 2. Riječ je o 8 x 8 oklopnom vozilu koje ima veliku pokretljivost, zaštitu i mogućnost umrežavanja što povećava sposobnosti oružanih snaga da se bore kao pokretna i umrežena snaga. Terrex 2 ima odgovarajuću mobilnost na kopnu i u primorskim

Najnoviji je projekt finske Patrije, borbeno vozilo pješaštva AMV(XP), bio također vrlo zapažen na DSEI-ju. Opremljen je OTO Melarinim oružnim sustavom HITFIST 30 mm

operacijama, sposobnost manevriranja na zahtjevnom terenu i okretanje u urbanim operacijama. U visokoj vodi postiže brzinu do 11 km/h. Vozilo ima jedinstven, prvi u klasi V-Over-V dizajn koji omogućuje dobru zaštitu od mina i eksplozija prouzročenih improviziranih eksplozivnih napravama. Trup se sastoji od dva dijela V-oblike, donji je dio montiran preko pogonskog sklopa i sustava ovjesa, a gornji štit posadu. Terrex 2 dug je oko osam metara, širok 3,6 m i visok manje od tri metra. Najveća nosivost iznosi 9000 kg, a može prevoziti do 14 osoba (dva člana posade i 12 vojnika).

Platformu pokreće šest cilindrični Caterpillarov C9.3 dizelski motor snage 525 KS (Euro Spec) ili 600 KS, mjenjač je Allisonov automatski šesterostu-

panjski 4500SP. Terrex 2 može postići brzinu do 90 km/h na cesti.

Kao i druga vozila te klase, Terrex 2 može biti naoružan s nekoliko inačica, uključujući na krovu daljinsku oružanu stanicu 12,7 mm ili spregnutu 7,62 mm strojnici, kao i 40 mm automatski bacač granata. Teže je naoružanje također dostupno, npr. 30 mm automatski top.

Terrex 2 izrađuje se u četirima glavnim inačicama: prijevožnjak (APC), zapovjedno, inženjerijsko i sanitetsko vozilo.

PATRIJIN I IVECO-ov PROJEKT

AMVXP borbeno vozilo pješaštva najnoviji je član obitelji proizvoda Patria AMV. Masa vozila iznosi 32 tone, a kočnina nosivost 15 tona, što omogućuje

Oklopnjak Terrex 2 trebao bi poboljšati singapursku izvoznu bilancu. Na DSEI-ju je predstavljen samo maketom, a fotografija prikazuje osnovni prethodnik Terrex koji koriste isključivo domaće oružane snage

Foto: Patria

integraciju punog spektra zaštite od asimetričnih i konvencionalnih prijetnji, dopuštajući da se najveća paljbenu moć prilagodi različitim sustavima naoružanja. Ovjes i snaga motora optimizirani su kako bi se povećala borbena sposobnost. Motor AMVXP ima snagu od 450 kW, a povezan je s automatskim mjenjačem sa 7 + 2 brzine. Zahvaljujući snažnom motoru, AMVXP može postići brzinu do 100 km/h na cesti. Osnovna amfibijska struktura vozila ugradnjom amfibijskog kita omogućuje plivanje brzinom od 6 do 10 km/h. Otvorena digitalna arhitektura osigurava jednostavnu integraciju različitih sustava, kao što su oružni sustavi, C4I, DAS (Data Acquisition System), BMS (Battle Management System) i sustav situacijske svijesti. Veliku pokretljiv-

vost na zahtjevnom terenu omogućuju veći kotači 16R20, integrirani sustav kontrole terena (ITCS) i stražnja osovina upravljačkog sustava (RASS). Amfibijsko oklopno vozilo IVECO VBTP 6 x 6 opremljeno je IVECO-ovim 9-litarskim, 281 kW (383 KS) motorom i automatskim mjenjačem. Masa vozila iznosi 18 tona, a može prevoziti 11 vojnika. VBTP je dug sedam metara, širok 2,7 metara i visok 2,3 metra, a može se prevoziti zrakoplovima C-130 Hercules i KC-390. Može biti opremljen posadnom ili besposadnom kupolom koja može biti naoružana oružjima kalibra od 5,56 do 30 mm. Nova su oklopna vozila zajednički razvili IVECO i OS Brazila s kojim je potpisana ovirna ugovor za ukupno 2044 vozila

Foto: Exército Brasileiro

Guarani, oklopno vozilo koje su zajednički razvili IVECO i OS Brazila, također je predstavljen na DSEI-ju

Foto: Schiebel

Austrijski je Schiebel predstavio novu generaciju COMID ručnih detektoru mina

VBTP-MR. Vozila se proizvode u namjenski izgrađenom pogonu u Sete Lagoas, Brazil, nose naziv Guarani te imaju nekoliko inačica (prijevožnjak, izviđničko, logističko i sanitetsko vozilo).

NJEMAČKI LASER

Rheinmetallov će visokoenergetski laserski top HEL sigurno imati značajnu ulogu u budućem naoružanju, a može biti razmješten na kopnu i na moru. Na izložbi je predstavljen integriran u Oerlikon Skyshield kupolu te kao top za pomorske operacije temeljen na podvozju MLG 27. Trebao bi omogućiti protuzračnu obranu od sve brojnijih dronova. Pretpostavlja se da će u budućnosti visokoenergetski laserski topovi odgovoriti na te izazove.

Taj se svestrani protuzračni obrambeni sustav sastoji od Oerlikon Skyshield ili Skyguard jedinice za upravljanje snopom koja služi za prikupljanje ciljeva i kontrolu oružja te je integrirana s visokoenergetskim laserskim topom Oerlikon. Svaki se HEL top sastoji od jednog 10 kW lasera i jedinice za oblikovanje snopa. Jedinica za oblikovanje snopa omogućuje fokusiranje zrake na ciljnu sliku i fino praćenje mete.

Primjenjujući tehnologiju umetanja snopa, top može koncentrirati lasersku zraku u sićušnu točku. Tehnologija ne samo da omogućuje superpozicioniranje (preklapanje) više laserskih zraka s jedne platforme, nego i superpozicionira-

VOJNA IZLOŽBA

Foto: Expal
nje više oružja na jednoj platformi. To omogućuje gotovo neograničenu (npr. 100 kW i više) izlaznu snagu koja ovisi o zahtjevu protuzračne obrane. Za kopnene je operacije testirana učinkovitost energije lasera od 5 kW na borbenom oklopnom prijevožnjaku, 20 kW na oklopnom vozilu pješaštva, kao i 50 kW iz kontejnera na 8 x 8 kamionu. Za pomorske će se operacije koristiti top snage 20 kW.

INTEGRIRANI MINOBACAČI

Španjolska je obrambena tvrtka EXPAL predstavila svoj već dokazani EIMOS, integrirani sustav minobacača 81/60 mm, na 4 x 4 lakom vozilu. EIMOS pruža paljbenu moć i mobilnost potrebne za potporu postrojbe u operacijama u kojima su odlučujući vrijeme i pokretljivost. Odlikuje ga olakšana integracija s postojećim sustavima na vozilu te komunikacijskim ili drugim sustavima zapovijedanja i nadzora (C2). Može biti povezan s TECHFIRE-om, informacijskim sustavom paljbe potpore. Izračunavanje elemenata i balističke korekcije obavlaju se automatski, omogućujući optimizaciju paljbe, što u konačnici dovodi do smanjenja potrošnje streljiva i manje kolateralne štete. Nova je inačica sustava EIMOS 81 poboljšana u različitim područjima (ergonomija na novoj integriranoj platformi URO VAMTAC vozila s kabinom za četveričlanu posadu, senzori integrirani na oružju, nova meteorološka stanica za balistički proračun, kao i nova inačica informacijskog sustava za neizravnu paljbu TECHFIRE s novim mogućnostima i pojednostavljenim sučeljem).

NOVA SAMOHODNA HAUBICA

Nexterova samohodna haubica Caesar montirana na vozilo poznata je i već dokazana u operacijama. Sljedeći je

Expalov sustav integriranih minobacača EIMOS 81 mm na vozilu URO VAMTAC ST5

Premijera BOV-a AJAX, namijenjenog oružanim snagama Ujedinjenog Kraljevstva, za domaćine je vjerojatno bio središnji događaj izložbe, barem njezina kopnenog dijela. General Dynamics je u vrijeme DSEI-ja, 15. rujna, objavio novo ime obitelji vozila koja se u razvojnim fazama zvala Scout SV (velika slika gore)

Prizor s Thalesova izložbenog prostora. Francuski je gigant, naravno, na popisu izlagača londonske izložbe

logičan korak bio razvoj koncepta prema novim zahtjevima korisnika, kao što je povećana nosivost ili potpuno automatizirano punjenje haubice. Na izložbi je predstavljena nova inačica Caesar 8 x 8, uz poznatu 6 x 6. Haubica kalibra 155 mm / 52 postavljena je na stražnjoj osovini podvozja vozila Tatra 815. Usto, može biti postavljena na nekoliko drugih 8 x 8 podvozja vojnih vozila (Renaultova vozila ili Rheinmetallov MAN). Kabina vozila može biti dodatno oklopljena na razinu zaštite 2A ili 2B. Caesar 8 x 8 ima standardni Tatrini zrakom hlađeni dizelski motor od 410 KS. Caesar 6 x 6 može nositi do 18, a novi 8 x 8 do 30 projektila i modularnih sustava punjenja. Caesar je opremljen računalnim sustavom za upravljanje paljbotom i GPS/inercijskim navigacijskim sustavom. Nexter već iz

četiri zemalja ima narudžbe za 250 haubica u inačici 8 x 8, a 180 haubica u inačici 6 x 6 već je u službi u trema zemljama. Francuska je vojska koristila Caesar 6 x 6 u Afganistanu (ISAF), u Libanonu (UNIFIL), a nedavno i u Maliju tijekom operacije Serval, što ilustrira "borbeno dokazano" prirodu Caesara.

Britansko oklopljeno izvidničko vozilo AJAX će biti srednje teška platforma oružanih snaga Ujedinjenog Kraljevstva, s mogućnosti izvršavanja obaveštajnih i nadzornih zadaća, prikupljanja podataka i izviđanja (ISTAR). Omogućiti će vojniku prikupljanje točnih podataka u svim vremenskim uvjetima i njihovo slanje zapovjedniku unutar umrežene i potpuno digitalizirane platforme. Budući da omogućuje zapovjednicima i preživljavanje i prikupljanje podataka na bojištu, to

Foto: General Dynamics

ujedno znači da mogu obavljati niz uloga u širokom spektru sukoba.

Glavna je uloga AJAX-a pružanje točnih i pravodobnih informacija za donošenje vojne odluke na svim razinama, a usto je borbeno sposobna i visokopokretna ISTAR platforma.

Osnovna panoramska naprava osigurava naprednu sliku s bojišta u svim vremenskim uvjetima. To AJAX-u omogućuje da pronađe cilj i na njega djeluje na većim udaljenostima u odnosu na one sa sadašnjih platformi. Elektronska arhitektura čini ga prvom potpuno digitaliziranom zemljišnom platformom koja može integrirati sadašnje i buduće otvorene ISTAR i komunikacijske proizvode. Ubojitoš mu osigurava 40 mm top integriran u revolucionarnu, korisnički definiranu borbenu kupolu. Ondje gdje operacija diktira, potpuno stabiliziran daljinski

upravljan oružni sustav može zamijeniti osnovnu napravu.

INFORMACIJE O CILJU

Novi Rockwell Collinsov sustav FireStorm ima sposobnost određivanja koordinata pokretnih i nepokretnih ciljeva. Baziran je na softveru JTAC koji koristi vojska SAD-a, NATO-ove snage i drugi. Njegova prijenosna inačica Firestorm pruža veliku razinu točnosti te ima potpunu digitalnu interoperabilnost sa širokim rasponom sustava zrakoplova i topništva.

Prijenosni je sustav dostupan kao potpuno integriran hardverski set sastavljen od laserskog daljinomjera, GPS-a, taktičkog računala, StrikeHawk video downlink prijamnika, JTAC mobilnog mrežnog digitalnog softvera za zdrženu paljbu i otkrivanje ciljeva, napajanja i ručne HALT (*High Accu-*

FireStorm je Rockwell Collinsov prijenosni sustav za određivanje koordinata pokretnih i nepokretnih ciljeva

Foto: Rockwell Collins

Iguana, mali pametni robot tvrtke ECA Group, pogodan za protuterorističke i slične operacije u složenim okružjima, npr. zrakoplovu

Illustracija: ECA Group

racy Lightweight Targeter) jedinice za određivanje azimuta odnosno od hardverskih i softverskih komponenti koje je odabrao korisnik.

Najnovija je inačica HALT-a manja, lakša i može se nositi u posebnoj torbici ili u velikom džepu jer joj je masa manja od 1,2 kilograma. Može poboljšati točnost laserskog daljinomjera te omogućiti neposredno opažanje ciljeva i određivanje njihovih koordinata kako bi se preciznom vođenom streljivu osigurale što točnije informacije o cilju. StrikeHawk prijamnik korisniku na terenu omogućuje primanje, snimanje ili proslijedjivanje digitalnog i analognog videa iz bespilotnih letjelica ili iz drugih kopnenih generiranih izvora.

METALNA IGUANA

Francuska je ECA Group prvi put izložila novu generaciju bespilotnih kopnenih vozila (robot) naziva Iguana.

Kao odgovor na nove prijetnje i nove terorističke načine djelovanja, kao što je EOD, C-IED i C-CBRN, novi su kopneni roboti pogodni za intervencije u složenim i uskim područjima kao što su zrakoplovi, vlakovi ili autobusi.

IGUANA je laki modularni kopneni assortiman roboata s opsežnom uporabom kompozitnih materijala te s najnovijim tehnologijama. Pokazuje jedinstvenu izvedbu u smislu mobilnosti i sposobnosti dizanja te omogućuje brzu i učinkovitu intervenciju.

Integrira i nove inteligentne sposobnosti koje olakšavaju daljinsko upravljanje i smanjuju kognitivno opterećenje operatera. Uključuje najbolja svojstva s drugih ECA Groupovih bespilotnih vozila (Cameleon i Cobra), kao što je modularnost, ergonomija i *plug and play* sposobnost za širok raspon uporabe.

Bit će dostupne dvije inačice Iguane: IGUANA E za EOD i IEDD zadaće opremljena rukom za manipulaciju te IGUANA C za zadaće koje uključuju kemijske odnosno radiološke opasnosti.

ZAŠTITA OD RPG-a

Britanski je AmSafe Bridport Ltd. proizveo zaštitu od RPG-a temeljenu na tehnologiji Tarian. Tehnologija je razvijena kao alternativni odgovor na zahtjeve vojnih korisnika za laguru i bolju zaštitu od RPG-a koja se trenutačno temelji na tradicionalno teškim, metalnim odbojnicima ili *slat* sustavu oklopne zaštite. Glavni je Tarianov element za zaštitu od RPG-a iznimno jaka tekstilna mreža proizvedena od visokožilavih vlakana koja se postavlja na vozilo preko fleksibilnih nosača. Na izložbi su tvrtke AmSafe Bridport Ltd. i NIMR Automotive LLC potpisale ugovor o implementaciji zaštite od RPG-a na modularna vozila iz obitelji NIMR 4 x 4 i 6 x 6 koja koriste zemlje Bliskog istoka i sjeverne Afrike. ■

BESPOSADNI SUSTAVI

Hrvatski vojnik u dva nastavka objavljuje tekstove dvoje različitih autora, ali sa zajedničkom temom: nekontrolirana, nestrucna ili pogrešna uporaba te zlouporaba besposadnih letjelica i moguće štetne posljedice. U Hrvatskoj je Pravilnik o sustavima bespilotnih zrakoplova stupio na snagu u svibnju ove godine i time stvorio okvir za sve one koji upravljaju dronovima...

Ilustracija: Federal Aviation Administration

Američka Federalna zrakoplovna uprava ovim je znakom objavila zabranu letova dronova tijekom posjeta pape Franje SAD-u

DRONOVI IZVAN KONTROLE

(I.DIO)

Kao i mnoge druge inovacije iz vojnog sektora besposadne letjelice dalnjim su razvojem tehnologije počele preuzimati brojne zadaće u civilnom području, a moguće koristi od ovih igračaka otkrivaju se gotovo svakodnevno. Efikasno oružje za borbu protiv terorista pokazalo se korisnim za svakodnevni život - snimanje prostora iz zraka, prikupljanje informacija, pružanje pomoći na nepristupačnim terenima, a dragocjeno su mjesto pronašle i u filmskoj i zabavnoj industriji.

No širenje i razvoj ove tehnologije, kao i razni incidenti vezani uz dronove, upozorili su na potrebu stvaranja pravnih okvira i regulativa koji bi trebala spriječiti nekontroliranu uporabu besposadnih letjelica. One su, naime, potenci-

jalno vrlo opasne, ne samo u rukama terorista nego i u rukama običnih građana – kada njihova nesmotrena uporaba može postati kobna za ljudske živote i imovinu, a pokazalo se da mogu biti efikasno oruđe za izazivanje panike i nereda. Dokaz za to je slika s utakmice Srbije i Albanije koja je obišla cijeli svijet. Iznad terena je usred utakmice uletio dron noseći albansku zastavu, izazvavši pravi kaos, zbog čega je utakmica prekinuta.

IZRADA PRAVILNIKA

Također, sve je veći broj izvještaja pilota putničkih kompanija o dronovima koji lete u njihovoj blizini i predstavljaju opasnost, a takva nesmotrena uporaba zapravo skreće pozornost

od koristi koje ove letjelice mogu pružiti. Svi se, dakle, slažu da potencijal dronova uvelike ovisi o regulaciji njihova korištenja. Komercijalna upotreba dronova u velikom broju zemalja smještena je u pravne okvire ili je izrada pravilnika u tijeku, pri čemu državne agencije za nadzor zračnog prometa implementiraju smjernice o oznakama, dozvolama, osiguranju i ostala praktična pitanja.

I u Hrvatskoj je bilo slučajeva kada su droni iznenadili javnost kao onaj na inauguraciji predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović koji je, snimavši događaj iz zraka, izazvao uzbunu. Kako nije bio prijavljen, iznenadio je prisutne goste, ali i sigurnosne službe. Srećom, štete nije bilo, no bio je to poticaj za raspravu o mogućim opa-

Foto: Office of the Privacy Commissioner of Canada

snim scenarijima i potrebi za boljom kontrolom u sličnim situacijama.

Kod nas je Pravilnik o sustavima bespilotnih zrakoplova stupio na snagu u svibnju ove godine i time stvorio okvir za sve one koji upravljaju dronovima, bilo iz hobija ili u komercijalne svrhe. Odredbe Pravilnika primjenjuju se na bespilotne sustave operativne mase do 150 kilograma. Osim što je utvrđeno kako letjelica mora biti označena i osigurana, Pravilnik izričito kaže da osoba koja rukuje bespilotnom letjelicom mora to raditi tako da ne ugrožava živote, zdravlje i imovinu ljudi, kao i da ne ometa javni red i mir. Let se, među ostalim, mora odvijati unutar vidnog polja i izvan kontroliranog zračnog prostora, udaljenost drona od skupine ljudi mora biti najmanje 150 metara i mora se paziti da se iz letjelice ne izbacuju predmeti. Let drona mora se održavati danju i to unutar 500 metara od njegova rukovatelja. Letjeti se može na udaljenosti najmanje tri kilometra od aerodroma. Tu su naravno još brojna druga ograničenja, ali i odredene iznimke za letač-

ke operacije, za koje ipak treba dobiti odobrenje Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo. Hrvatski pravilnik letjelice dijeli na tri klase s obzirom na operativnu masu, a prepoznaće četiri različite kategorije područja letenja ovisno o naseljenosti, izgrađenosti i prisutnosti ljudi. Ovi su ograničenja oslobođene letjelice u službi državnih aktivnosti vojske, policije, obaveštajno-sigurnosnih i sličnih službi.

DRONOM NA AIRBUS A320

U susjednoj se Sloveniji iz istih razloga trenutačno raspravlja kako bi pravilnik trebao izgledati, a navodno bi svjetlo dana trebao ugledati ove jeseni. Na Fakultetu društvenih znanosti u Ljubljani, pri Katedri za obranu, izrađen je projekt na temelju kojeg je nastao prijedlog pravilnika, odnosno preporuke kako na najsigurniji način regulirati korištenje dronova. Prema njihovoj analizi 105 primjera šteta koje su nastale pri nesmotrenom korištenju dronova u civilne svrhe, u 7 posto slučajeva bilo je ozlijedenih, a među njima i jedno smrtno stradava-

nje, u 55 posto radilo se o oštećivanju tuđe imovine, dok su u 26 posto slučajeva oštećene letjelice. Prijedlog budućeg pravilnika, kada su u pitanju odredbe, na tragu je ostalih takvih već postojećih pravilnika u drugim zemljama.

Ipak, ponekad ni regulativa nije dovoljna jer incidenta ima i ondje gdje je ona već stupila na snagu. Tako je u Ujedinjenom Kraljevstvu neidentificirana besposadna letjelica zamašno udarila u avion Airbus A320 dok je slijetao u londonsku zračnu luku, čak i unatoč tome što su pravni okviri dobro poznati. Prema britanskim odredbama, dron ne smije izići iz vidnog polja operatera, što bi u prijevodu bilo 500 metara vodoravno i 122 metra okomito. Odredbe također kažu da letjelice s kamerama moraju biti najmanje 50 metara od osobe, vozila ili zgrade koju snimaju, a od skupina ljudi mora biti udaljena najmanje 150 metara. U Sjedinjenim Državama dron također ne smije letjeti iznad 122 metra visine, a mora biti najmanje osam kilometara udaljen od aerodroma. Da su u Americi nešto stroži u tom pogledu, govori i činjenica da je zabilježen slučaj uhićenja dvaju muškaraca zbog neoprezognog rukovanja dronom – oni su navodno svoju letjelicu umalo zabili u policijski helikopter.

U Europskoj se uniji intenzivno radi na razvoju sigurnosnih standarda za besposadne letjelice, za koje se tvrdi da će biti vrlo visoki jer se pokazalo da ljudi često ili zaobilaze ograničenja ili ih uopće nisu svjesni. Već je stvoren koncept na temelju kojeg bi, kako se planira, do kraja godine trebao nastati pravni okvir.

GEO-FENCING

Uz donošenje regulative i uvođenje kazni, postoje i druge inicijative koje bi pri-

Foto: US Navy

Pripadnik američke ratne mornarice lansira besposadnu letjelicu Puma AE. Letovi vojnih dronova strogo su planirani i kontrolirani

BESPOSADNI SUSTAVI**DRONOVI UGROŽAVAJU PILOTE**

I kod nas je tijekom ljetne protupožarne sezone zabilježeno nekoliko slučajeva kada su piloti, koji su bili angažirani u gašenjima požara, imali bliske susrete s dronovima i pritom se našli u prilično neugodnim situacijama. Oružane snage RH bile su primorane uputiti apel građanima da svojim besposadnim letjelicama ne ugrožavaju živote letačkih posada. Naime, na internetu i društvenim mrežama pojavile su se snimke požara u priobalju, snimljene dronovima iz velike blizine, čime su izravno ugroženi životi angažiranih letačkih posada. Zbog dima i nepreglednosti u takvim slučajevima, pojava drona mogla bi imati i tragične posljedice, iako srećom to do sada nije bio slučaj.

Foto: Office of the Privacy Commissioner of Canada

donijele sprečavanju potencijalno tragičnih incidenata. Tako Udruga britanskih pilota aviona (Balpa) predvodi kampanju da se dronovi unaprijed programiraju tako da ne ulaze u određeni prostor. Takvo je ograničavanje leta poznato kao tzv. geo-fencing (geo-ograda). Neki proizvođači letjelica u svoje proizvode uključuju geo-fencing jer je GPS drona programiran s koordinatama tisuća zračnih luka diljem svijeta i ne može ući u ta područja. Ako operater pokuša silom ući u područje, dron se prisilno prizemljuje. Naravno, manu ovakvog načina kontrole jest to što ljudi jednostavno mogu sami napraviti svoj dron koji nema sustav geo-ograde ili letjelicu nabaviti od proizvođača koji ne ugrađuje geo-ograde. Zato se smatra da se kontrola nad besposadnim letjelicama najbolje može uspostaviti odredbama i zakonima, a ljudi se treba educirati kako da se ponašaju odgovorno kad koriste dronove koji samo podsjećaju na igračke, ali to nikako nisu. ■

DRONOVI BEZ GRANICA

Korištenje besposadnih letjelica u komercijalne svrhe gotovo da nema granica. U Sjedinjenim Državama postoji manja tvrtka koja dronovima povjerava provjeru stanja krovova javnih zgrada nakon oštih zima ne bi li, bez riskiranja ljudskih života, utvrdila postoji li negdje opasnost od leda ili urušavanja krova. Jednako tako, u svijetu su već široko rasprostranjeni dronovi za istraživanja u poljoprivredi i arheologiji, za nadzor vulkana i drugih prirodnih pojava. Uz dronove koji se već široko koriste za snimanja i zabavu, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima razmatraju upotrebu besposadnih letjelica za dostavljanje službenih dokumenata građanima, a sve u svrhu unapređenja javnih usluga. Također, nije teško zamislivo da u skorijoj budućnosti umjesto poštara ispred vaših vrata dron ispusti pismo ili pošiljku. I na kraju, mora postojati i dron koji zaustavlja *nestašne* dronove - tzv. hvatač dronova koji u svoju mrežu hvata nepoželjnog drona. Ovi hvatači vrlo su korisni kad besposadna letjelica leti tamo gdje ne bi smjela, primjerice, iznad nuklearnih postrojenja i na drugim potencijalno opasnim mjestima.

PODMORNICE U I. SVJETSKOM RATU III. DIO

AUSTROUGARSKE

Neograničeni je podmornički rat na Jadranu tijekom Prvog svjetskog rata vršila pretežno austrougarska podmornička flota. Podmornice su bile stacionirane u Puli, a u velikoj su mjeri osmišljene u njemačkim brodogradilištima...

Početkom svjetskog sukoba Austro-Ugarska je na raspolaganju imala sedam podmornica obalnog tipa, s ograničenim sposobnostima, ali pogodnih za djelovanje u Jadranu. Austrougarske su se podmornice svrstavale u osam razreda. Prvi, U-1, imao je dvije podmornice pod nazivima U-1 i U-2, koje su građene u Puli, duljine 100 m te opremljene benzinskim i elektromotorima. U ratu je taj tip podmornica vršio izvidne radnje, a potom su služile za vježbe na Brijunima.

ISTREBLJIVANJE U-10

Klasa U-3 imala je dvije podmornice, U-3 i U-4, izgrađene 1908. u njemačkom vojnom brodogradilištu u Kielu. Bile su modernog dizajna, duljine 43 m, opremljene motorom na kerozin i elektromotorom, ali slabih ronilačkih sposobnosti. Obje

Foto: Wikipedia

Podmornica U-5 na probama. Neko je vrijeme njom zapovijedao glasoviti kapetan Georg Ritter von Trapp

Foto: Wikipedia

su se istaknule u razbijanju talijanskog pomorskog prometa, posebno U-4 koja je potopila nekoliko talijanskih parobroda. Klasa U-5 brojila je tri podmornice, U-5, U-6 i U-12, koje su bile konstruirane u uredu tvrtke Whitehead & Co. u Rijeci. Klasa U-10 bila je brojnija i sastojala

se od pet podmornica – U-10, U-11, U-15, U-16 i U-17. Dizajn se temeljio na njemačkim podmornicama tipa UB I i prve su dvije izvorno bile njemačke. Bile su to male obalne podmornice mase 125,5 tona. Taj se tip podmornica nije istaknuo u ratu jer uspjele su potopiti samo 1000

Posada podmornice U-6 fotografirana nakon uspješne akcije protiv francuskog razarača "Renaudin"

tona neprijateljskog brodovlja. U-16 je potopljena, a ostale su završile kao ratna odšteta Saveznicima. Klasa U-20 sastojala se od četiri podmornica – U-20, U-21, U-22 i U-23. Ponekad se nazivala Havmanden jer je dizajn temeljen na rješenju istoimene danske klase. Prosječna je duljina iznosila 27 m, a bile su naoružane dvama redovima torpednih cijevi. Jedini je nedostatak klase bio slab motor.

GRADNJA U PULI I RIJECI

Klasa U-27 brojila je osam podmornica – U-27, U-28, U-29, U-30, U-31, U-32, U-40 i U-41. Izgrađene su u Puli i Rijeci tijekom 1916. i 1917., na osnovi podmornice tipa

UB II njemačke Carske mornarice. Brodovi su bili dugi 37 m te naoružani dvjema pramčanim torpednim cijevima. Za pogon su opremljeni dvama dizelskim motorima za površinsku plovidbu i dvostrukim elektromotorom za podvodnu plovidbu. Najuspješniji su primjerici te klase bili U-27 i U-28. Podmornica U-30 izgubila se u ratu, a ostale su završile u francuskoj i talijanskoj mornarici kao ratna odšteta.

Klasu U-43 činile su dvije obalne podmornice. Riječ je bila o primjerima spomenutog njemačkog tipa UB II. Njemačka je u lipnju 1917. prodala svojim saveznicama U-43 i U-47. Imale su dva dizelska i dva električna motora. Za obavljanje zahtjevnih

PODMORNICE NA JADRANU

U-12 ulazi u pulsku luku. Potopljena je u ranoj fazi rata, krajem kolovoza 1914.

Foto: Wikipedia

Podmornica U-17 ušla je u operativnu uporabu za vrijeme rata, 1915. godine. Osmišljena je u Njemačkoj i u dijelovima dostavljena u Pulu gdje je sklopljena

Foto: Wikipedia

jih operacija postizale su brzinu veću od UB I te u odnosu na nju imale dvostruko više, tj. četiri torpeda.

Tijekom rata obje su podmornice bile u uporabi u Sredozemnom i Jadranskom moru, a nakon rata pripale su Italiji i Francuskoj.

Zadaća austrougarskih podmornica bilo je razbijanje pomorskog prometa na relaciji Italija – Albanija, kao i izvidne radnje. U početku rata, 21. prosinca 1914., austrougarska je podmornica U-12 (klasa U-5) u Otrantskim vratima torpedirala francuski bojni brod "Jean Bart", koji se nekako uspio spasiti od potonuća, ali bio je prisiljen povući se u luku na Malti. Dana 27. travnja 1915. podmornica U-5 na samom je jugu pete talijanske cizme potopila francusku krstaricu "Léon Gambetta".

NJEMAČKA POMOĆ

Uspjesi su osokolii austrijsku saveznici Njemačku koja je odlučila poslati dvije svoje podmornice u akciju na Dardanele. Njemačka je također odlučila osnovati svoju podmorničku flotu za napad na saveznički trgovinski promet na Jadranu. Do ljeta 1915. za austrougarske operacije na Jadranu izgradila je tri podmornice tipa UB,

kao i tri podmornice minopolagača tipa UC, i stavila ih pod zastavu Crno-Žute Monarhije. Njemačke su podmornice pod habsburškom zastavom imale uspjeha s potapanjima. Isticale su je kako bi mogle djelovati protiv talijanskih brodova jer te dvije zemlje do 28. kolovoza 1916. nisu bile u ratnom stanju. Osnovni je nedostatak podmornica UC bio slab radijus kretanja. U povijesnim se dokumentima često spominje podmornički dvoboj od 5. kolovoza 1915. godine. Austrougarska je podmornica U-5 zabilježila još jednu veliku pobedu: kod Palagruže je uspjela izbjegći napad talijanske podmornice "Nereide" i potom je potopiti, a zapovjednik Georg Ritter von Trapp poslije toga je promaknut u čin kapetana korvete. Austrougarska je podmornica U-4 dana 9. lipnja 1915. kod albanskog obalnog grada Shëngjina (tal. San Giovanni di Medua) oštetila britansku krstaricu "Dublin". U-11, tad još pod njemačkom zastavom, sutra je na samom sjeveru Jadranu, blizu talijanske obale, potopila talijansku podmornicu "Medusa", a U-10 je 26. lipnja u Venecijanskom zaljevu potopila talijanski torpedni čamac P-26. Podmornica U-4 je 18. srpnja uspješno torpedirala talijansku

krstaricu "Giuseppe Garibaldi". Niz uspjeha prekinut je 13. kolovoza kad je U-3 potopljen pokraj luke Brindisija. Učinio je to francuski razarač "Bisson", a podmornicu je već prethodnog dana teško oštetila talijanska pomoćna krstarica "Città di Catania". Von Trappova podmornica U-5 zarobila je 29. kolovoza kod Drača grčki parobrod "Cefalonia".

POVREDA KONVENCIJA

Sljedeća je, 1916. godina, započela kontroverznim događajem: austrougarska je podmornica U-11 kod Shëngjina zarobila talijanski bolnički brod "Ferdinando Palasciano". Riječ je o teškoj povredi međunarodnog prava jer su, u skladu s konvencijama, bolnički brodovi izuzeti od bilo kakve vrste napada (čl. 22. Druge ženevske konvencije). Uspjeh je uskoro zabilježila i podmornica U-6, potopivši 16. ožujka francuski razarač "Renaudin" u akvatoriju albanskog Drača. Dana 8. lipnja je podmornica U-5, kojom nije više zapovijedao von Trapp, blizu albanskog rta Linguette torpedirala i potopila talijanski brod "Principe Umberto" namijenjen prijevozu vojnika. Aktivna U-5 napala je 2. kolovoza skupinu francu-

sko-talijanskih razarača, a 14. kolovoza torpedirala je južno od Taranta talijanski naoružani trgovski brod "Pantelleria". Nekadašnja njemačka U-47 potopila je 4. listopada potpuno prazan britanski teretni brod "Franconia".

Tijekom 1917. posebno se istaknula podmornica U-14, nekadašnje zarobljeno francusko plovilo "Curie". Podmornicom je zapovijedao von Trapp. Potopila je gotovo 48 000 t neprijateljskog brodovlja, uglavnom izvan Jadranu, a posebno valja istaknuti potapanje talijanskog parobroda "Milazzo" (11 160 t). Podmornica U-4 je 30. svibnja blizu Krfa torpedirala i potopila francuski parobrod "Italia". Dana 16. studenog podmornica U-43 je između luka Brindisija i Vlore teško oštetila talijanski parobrod "Orion". Britanski je razarač HMS "Phoenix" fatalno pogoden torpedom koji je 14. svibnja na sredini Otrantskih vrata lansirala podmornica U-27. Posljednja se akcija austrougarske podmornice dogodila 20. rujna 1918. kad je U-47 u Boki kotorskoj torpedirala francusku podmornicu "Circé". Austrougarske su podmornice tijekom rata potopile 117 brodova čija je ukupna tonaža iznosila 220 121 tonu. ■

"Referat" o borbenom djelovanju i gubicima 9. korpusa OS SFRJ tijekom 1990./1991. (2. dio)

U prošlom je broju Hrvatskog vojnika prikazan prvi dio "Referata Komande 9. korpusa OS SFRJ", koji je 2. prosinca 1991. iz Knina, gdje je bilo sjedište spomenutog Korpusa, general-potpukovnik Vladimir Vuković, "komandant" 9. korpusa JNA, odnosno OS SFRJ, uputio "Štabu Vrhovne komande OS SFRJ u Beogradu". U drugom poglavljtu tog dokumenta, koji svjedoči o velikosrpskoj agresiji na Hrvatsku 1991. i ulozi JNA u njoj, govori se o tadašnjem brojčanom stanju jedinica, o problemima u njima i o mogućim rješenjima, o političkom sukobu među Srbima na okupiranom području, o motiviranosti pripadnika 9. korpusa za borbu te

djelovanju, dokazuje sposobnost koja katkad više znači od samog teorijskog znanja, pa se preporučuje prilagođivanje takvim ratnim prilikama i promjena postojeće zakonske procedure. Istodobno je zatraženo da se u "okviru Korpusa" formira nastavni centar "za obuku rezervnog sastava u rukovanju i opsluživanju pojedinih oruđa-sistema". Među ostalim, spomenuto je da je područje Knina bilo "manje zahvaćeno mobilizacijom", što je, posebice u kasnijem razdoblju rata, izazivalo velike prijepore između Knina i ostalih gradova u "Republiki Srpskoj Krajini", odnosno na okupiranom području Hrvatske. Naveden je usto i problem popune jedinica Korpusa, koji se pojavio i zbog obećanja njegovim pripadnicima da će na bojištu boraviti najviše 45 dana, nakon čega će im doći smjena, što se, međutim, često nije provodilo.

Cenimo, da je organizacijsko formacijska struktura 9. korpusa, obzirom na zonu odgovornosti i zadatke koje izvršava, neadekvatna, te smo pristupili planskom formiranju 316. i 11. mtbr., 316. brigada je pri kraju formiranja, a 11. formiramo nakon izvlačenja mirnodopskog jezgra i MTS iz Šibenika.

Sa 4 brigade koje ćemo imati uz artiljerijski puk, mpoap, inžinjerijski puk, puk PVO i ostale prištabske jedinice potrebno nam je razviti 3-4 br TO.

Imamo formirane 3 brigade, dok četvrtu koja se treba formirati na prostoru Knina nismo formirali zbog političkih sukoba koji su trenutno izraženi u SAO Krajini.

Veliki značaj u formiranju RJ 9. K imala je podrška koju smo dobili od PU SSNO i III Uprave GŠ OS SFRJ, čime je kvalitativno-kvantitativno

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

"REFERAT O BORBENOM DJELOVANJU 9. KORPUSA OS SFRJ" TIJEKOM 1990.

se ocjenjuje stanje na okupiranom teritoriju. Zanimljivo je da se u dokumentu, među onima koji nisu motivirani za borbu, uz veći broj Albanaca (u dokumentu se nazivaju "Šiptari") i jedan broj Makedonaca, navode i vojni obveznici s teritorija Srbije i Vojvodine, dok se za pripadnike s teritorija "SAO Krajine" i Republike Crne Gore navodi da su dobro motivirani i dobri borci, pa se postavlja pitanje kako za borbu motivirati "rezervni sastav sa teritorija Republike Srbije". Sve to potvrđuje umiješanost Srbije i Crne Gore u agresiju na Hrvatsku 1991. godine. Uz navedene podatke treba primjetiti da je u poimeničnom popisu pripadnika 9. korpusa poginulih 1991. u borbenim djelovanjima (podaci iz drugog dokumenta) neuobičajeno velik broj "nesretnih slučajeva" kad je riječ o pogibiji pripadnika 9. korpusa koji nisu bili srpske narodnosti. Također, i sadržaj dokumenta potvrđuje da se u ratu ne smije "robovati" strogoj zakonskoj proceduri pri određivanju zapovjednika i njihovu napredovanju jer se na terenu, u praktičnom

IZVOR

2. Sadašnje stanje jedinica, problemi, moguća rešenja i ocena stanja na teritoriji

Korpus je u momentu zaoštravanja političke situacije u SAO Krajini bio popunjeno sa 4.098 ljudi ili 29%. Otpočinjanjem eskalacije sukoba u prvoj fazi dejstva korpusa, počelo se sa formiranjem ratnih jedinica tako, da je do otpočinjanja b/d korpusa bio popunjeno sa 4.705 ili 33%. Od početka izvodjenja borbenih dejstava i sa njihovom učestalošću, narastao je procenat popune i formiranje odgovarajućih jedinica, tako da sada korpus ima 17.862 ljudi ili 64%.

U popuni ratnih jedinica 9. K korištena je teritorija 3 opštine umesto 14 (ostale na prostoru RH), što je objektivno uticalo na mogućnost popune jedinica, posebno sa kritičnim specijalnostima. Ovi problemi su ublaženi proširenjem teritorije popune na opštine Gračac i D. Lapac i organizovano upućivanje v/o sa teritorija drugih Republika.

Popuna jedinica K je dana u prilogu br. 2 i 2a.

poboljšana ukupna popuna korpusa.

Svi sastavi na teritoriji SAO Krajine čvrsto su uvezeni u jedinstvenu celinu i pod komandom su 9. K. Komanda korpusa uspešno ispoljava uticaj na sve elemente funkcionisanja vojne organizacije i borbenе upotrebe snaga.

Jedinstvo vojne organizacije i uspešno izvodjenje borbenih dejstava afirmisalo je 9. K i stekao je ogromnu popularnost na prostoru u zoni odgovornosti pa i šire.

Opšte raspoređenje za borbu i aktivnog i mirnodopskog sastava je povoljno. Veoma je mali-neznatan broj onih, koji nisu motivirani za borbu. To su veći broj Šiptara, jedan broj Makedonaca i vojni obveznici sa teritorije Srbije i Vojvodine. Pripadnici RJ sa teritorija SAO Krajine i Republike Crne Gore dobro su motivirani i kao borci su dobri. Dobrovoljci Srpske garde prihvatali su jedinstveno obeležje i dobri su borci. Oseća se potreba efikasnijeg sprovodjenja odluka o jedinstvenom označavanju pripadnika JNA i TO. Ovaj problem bi trebalo rešiti što pre.

Za efikasnije RiK ("rukovođenje i komandovanje"), posebno predviđanje u zoni odgovornosti korpusa, treba se rešiti dva opasna žarišna problema, a to su suzbijanje političkih sukoba u SAO Krajini i motivisanje za borbu rezervnog sastava sa teritorija Republike Srbije.

Jedinice 9. K, snage TO i MUP SAO Krajine su postale kompaktne borbene celine. Istoču se komande brigada i pojedine komande bataljon- -divizionala. Imamo pojave da nam se jedan broj komandira četa i vodova ne nalazi u borbi, a isto tako imamo ljudi koji se afirmišu u borbi i stiču poverenje. Ovo nameće zahtev da se kvalitativno menja zakonska procedura unapredjena starešina kako bi efikasnije izgradjivali sopstveni komandni kadar. Analizom popune jedinica korpusa i sposobljavanja posada i posluga u oklopno-mehanizovanim jedinicama, artiljeriji, ARJ PVO, inžineriji i na drugim sistemima, došli smo do zaključka, da ćemo imati velike probleme otpuštanjem Novembarske,

dobrovoljačke komponente popune i primenom finansijskih i drugih stimulativnih mera.

Prepočinjanjem 405. PoB Komandi korpusa imalo je puno opravdanje jer je uspostavljena jedinstvena organizacija PoOb.

Pozadinske jedinice korpusa popunjene su u proseku sa 30% ljudstva i 40% transportnih sredstava, ali uz povećano naprezanje i napore obezbeđuju jedinice na vrlo širokom prostoru i na teritoriji koja je oskudna u svakom pogledu. Potpuna iscrpljenost teritorije zahteva hitnu i što veću materijalnu podršku u svakom pogledu, kako od JNA tako i od Jugoslavije. Da nije Armije na tom prostoru, koja kroz lične dohotke i duga davanja praktično i izdržava i održava narod, ustanove i TO, odavno bi zavladala krajnja oskudica.

U znatnoj meri smanjene su rezerve u hrani,

opremi i naoružanju. Zahtevano je stvaranje što većih rezervi na ovom prostoru, a popuna preko nadležnih uprava je u toku.

Ističem da je sektor pozadine SSNO vrlo brzo i vrlo odgovorno reagovao na sve naše zahteve. Problemi u popuni ublaženi su i time što su izvesne rezerve hrane, opreme i municije izvučene u Kninu iz garnizona Sinj, Zadar, Drniš i Šibenik. Kritična je popuna municijom za tenkove za kalibr 125mm, protivtenkovske rakete 9M14M, 40mm za topove L.70.

Jedinice korpusa izmestile su 5 garnizona, odnosno 3 školska centra, 9 jedinica ranga puka, 6 jedinica ranga bataljona i 4 velika skladišta. Radi se oko 35000 tona materijala, koji je delom zadržan u Kninu, a više upućen na druga odredišta. (Pregled izmeštanja jedinica-Prilog broj 4).

PREGLED broja angažovanja lica u rezervnom sastavu na teritoriju Vojnog odseka

Red. broj	OPŠTINA	Kategorija	Ima u evidenciji	Mobilisani			PRIMJEDBA U INOSTRANSTVU 1772
				JNA Pozvano	TO pozvano	SVEGA	
1.	KNIN	Of.	583	335	167		u CZ: 1015 na r/o: 945 Sa TO ubrojana je i milicija
		M. of	800	368	163		
		voj	9822	5340	1617		
		Svega	11205	6043	1947		
2.	BENKOVAC	Of.	400	232	120		-inost. 1300 -milicija -nije uručeno 150 poziva -ima i određ. broj hrvata
		M. of	328	154	101		
		voj	8100	4231	1854		
		Svega	8828	4616	2075		
3.	DONJI LAPAC	Of.	78	25	28		-milicija 170 -r/o 153 -CZ 217 -inost. 196
		M. of	145	38	58		
		voj.	1697	877	478		
		Svega	2190	940	564		
4.	OBROVAC	Of	80	41	19		Ostali su angažirani u miliciji i r/o
		M. of	250	162	40		
		Voj.	2707	1851	600		
		Svega	3037	2054	659		
5.	GRAČAC	Of.	91	53	30		-milicija 110 -r/o 90 -ostalih 10
		M. of	326	256	48		
		voj.	2503	1495	831		
		Svega	2920	1804	909		
6.	KORENICA	Of.	122		97		-milicija 150 -r/o 90
		M. of	221		203		
		voj.	2114		1921		
		Svega	2457		2221		
7.	GOSPIĆ	Of.	45	34			-izbjeglo 345
		M. of	70	32			
		voj.	1455	1159			
		Svega	1570	1225			

Nedostaje Prilog 2a (Stanje i popuna 9. korpusa po RF 02. 12. 1991.) i Prilog 3 (Pregled stimulativnih mera). Prilog 4 bit će prikazan u sljedećem broju Hrvatskog vojnika. ■

I GUBICIMA /1991. (II. DIO)

Decembarske i Januarske partije vojnika. Da bi ove probleme razrešili, smatramo da je neophodno potrebno, da se u okviru korpusa formira nastavni centar za obuku rezervnog sastava u rukovanju i opsluživanju ovih oruđa-sistema.

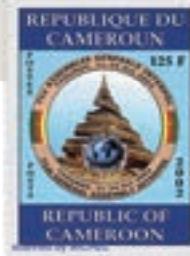
Popuna ratnih jedinica sa rezervnim sastavom je vršena sa teritorija SAO Krajine i ona je skoro iscrpljena.

Pojedini delovi teritorije kao što su Cetinska krajina, s. Kosovo i Knin su manje zahvaćeni mobilizacijom, a zbog neefikasnog funkcionisanja sistema vlasti ne preduzimaju se nikakve mere. U razvoju i formiranju 11. mtbr, da bi se obezbedio kvalitet popune, potrebno je proširiti prostor mobilizacije i obuhvatiti teritorije vojnog odseka Drvar.

U popuni jedinica korpusa i održavanja visokog stepena borbene gotovosti, obećanje o 45 dana boravka u jedinici i nakon toga smena vojnih obveznika, nametnula nam je veće probleme od dejstva neprijatelja na frontu. Rešavanje problema mobilizacije treba i dalje dogradjivati negovanjem

"Zadarski" prigodni žig "20. obljetnica vojno-redarstvene akcije Oluja"

Kao članica Interpola, Europola i ATLAS-a, hrvatska policija pridonosi sprečavanju i suzbijanju svih oblika kriminala. Hrvatska policija danas čuva i vanjsku granicu Europske unije

FILATELIJA

Spomen na završetak II. svjetskog rata

MARKE MANIFESTACIJA POBJEDE

Početni stihovi Hymne slobodi, hrvatskog pjesnika Ivana Gundulića iskorišteni su za marku Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja

Nacionalni praznik Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja početkom kolovoza predstavljen je na poštanskoj marki Republike Hrvatske

Ivo AŠČIĆ

Motiv prikazuje početne stihove Ode slobodi iz pastorale Dubravka Ivana Gundulića. Marka je izdana u arku od 25 maraka i s pet privjesaka na kojima su prikazane oznake Hrvatske kopnene vojske, Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, Hrvatske ratne mornarice te amblemi policije i Specijalne policije Republike Hrvatske. Trostruko veća naklada od ubičajenih prigodnih maraka dovoljno govori o važnosti motiva, pretpostavljenog interesa za njom, te važnosti njezina češćeg prikazivanja na pismima. Privjesci na markama nemaju nominalnu vrijednost ali se mogu lijepliti na pošiljke zajedno s markama. Štoviše, to je i poželjno s obzirom na to da ima vrlo velik promidžbeni učinak.

Prigodni višejezični tekst OSRH i MUP-a RH koji prati ovu marku "Oružane snage RH - od postrojavanja u Kranjčevićevoj ulici do pune integracije u NATO" te "Hrvatska policija - od "Prvoga hrvatskog redarstvenika" do čuvara vanjske granice Europske unije" donosi kratak i jezgrovit pregled ustroja, ratnog puta i razvoja, te

izgrađivanja suvremenih i profesionalnih oružanih snaga i policije, koje obnašaju odgovornu zadaću u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama. Među ostalim u tekstu se navodi: "Oružane snage Republike Hrvatske osnovane su 28. svibnja 1991. kada su prve brigade Zbora narodne garde položile svečanu prisagu te je održan i svečani mimoход na stadionu NK Zagreb u Kranjčevićevoj ulici. Upravo su ove snage poslijepodne odigrale ključnu ulogu u obrani i oslobođanju Hrvatske. Jedna od iznimno važnih operacija bila je Maslenica, kojom je oslobođeno zadarsko zaleđe te je uspostavljena prometna komunikacija između južnog i sjevernog dijela Hrvatske. Akcije se nastavljaju tijekom 1994. i stvaraju se preduvjeti za oslobođanje okupiranih područja te za vojno-redarstvenu operaciju Bljesak, u kojoj je vojska pokazala odličnu sposobnost. Vrhunac je oslobođenjačkih akcija operacija Oluja u kolovozu 1995., koja označava promjenu strateškog odnosa snaga u korist Hrvatske. Prije formiranja hrvatskih vojnih postrojba, a u jeku Domovinskog rata, policijski

Dio arka poštanske marke Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, osim maraka prikazuje i motive na privjescima na kojima su prikazane oznake Hrvatske kopnene vojske, Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, Hrvatske ratne mornarice

službenici stali su prvi na čelo obrane, kao štit domovine. Svoj život u samostalnost Republike Hrvatske utkalj je 755 policijskih službenika, više od 3600 ih je ranjeno, a 31 policijski službenik vodi se nestalim. Mirnodopski put policije obilježen je još većim profesionalizmom, uvježbanošću, suverenošću vladanja vještinama i specifičnim znanjima." Marka Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja nastavak je politike izdavača poštanskih maraka Republike Hrvatske (npr. Božić na bojištu 1993., Hrvatski oslobođeni gradovi, 1995., 5. obljetnica osnutka Zbora narodne garde, 1996., 10. obljetnica vojno-redarstvene akcije Bljesak i Oluja, 2005. i dr.) kojom se želi javno zahvaliti svima koji su aktivno sudjelovali u obrani Hrvatske, ali jednako tako prenijeti poruku u svijet o višestoljetnoj borbi hrvatskog naroda za slobodom i svojom samostalnom državom. Markom je također obilježena 20. obljetnica veličanstvenih vojno-redarstvenih operacija Bljesak i Oluja. Ove marke, dostupne na različitim mjestima (muzeji, izdavači, filatelistički katalozi, filatelistička društva i sl.), daju povod za daljnje istraživanje

burne prošlosti na području jugoistočne Europe u proteklih nekoliko stotina godina.

70 GODINA OD ZAVRŠETKA II. SVJETSKOG RATA

Tijekom ove godine brojne države i samostalni teritoriji obilježili su 70 godina od završetka II. svjetskog rata na poštanskim markama. Luxembourg, Francuska, Rusija, Armenija, Izrael, Belarusija, Danska, Mongolija, Rumunjska i Poljska neke su od zemalja koje su podsjetile na završetak II. svjetskog rata, ratnog sukoba koji je trajao od 1. studenog 1939. do 2. rujna 1945. i u kojem je sudjelovala čak 61 od ukupno 67 svjetskih država. Od približno 110 milijuna sudionika rata, oko 50 milijuna ih je poginulo, a 35 milijuna bilo je ranjeno. ■

Od 2009., kao punopravna članica NATO-a, Republika je Hrvatska važan činitelj u postizanju dugoročne stabilnosti ovog dijela Europe

dr. sc. Željko HEIMER

VEKSILOLOGIJA

Indonezijska je nacionalna crveno-bijela zastava prvi put službeno istaknuta prilikom objave neovisnosti 17. kolovoza 1945. godine. U nepromjenjenu se obliku koristi od formalnog stjecanja neovisnosti, točno pet godina poslije

INDONEZIJSKE VOJNOPOMORSKE ZASTAVE

Boje zastave potječu od boja Madžapahitskog Carstva u XIII. st., a crvena i bijela korištene su i prije, kao boje iz starije austronezijske mitologije povezane sa zemljom (crvena) i nebom (bijela). Te se boje stoga nerijetko pojavljuju u nacionalnim simbolima od zapadnih voda Indijskog do istočnih (središnjih) voda Tihog oceana – od Madagaskara do Tahitija. Koristi ih tako i niz javanskih dinastija, a pojavljuju se i u zastavama protukolonijalnih ustanika u XIX. st. te postaju popularne u borbi protiv nizozemskih vlasti početkom XX. st. – u obliku suvremene dvobojnice prvi put 1928. godine. Prema tada popularnoj legendi, dvobojnica

nastaje otkidanjem plave pruge s nizozemske trobojnice, a zabilježeno je i nekoliko incidenta u kojima su takva paranja trobojnice i demonstrativno izvedena u javnosti. No, bilo kako bilo, ratni brodovi Indonezije, najbrojnijeg RM-a u jugoistočnoj Aziji, kao vojnopolomsku krmenu zastavu ističu tu dvobojnicu. Pramčana vojnopolomorska zastava ratnih brodova druga je inačica povjesnih zastava Madžapahitske dinastije, crveno-bijela zastava od devet vodoravnih pruga, koja se naziva *Ular-Ular Perang*, u slobodnom prijevodu ratne zmije, jer se kaže da pruge dok vijore podsjećaju na ratoborne zmije. U skladu s nizozemskom tradicijom

da i civilni brodovi mogu isticati pramčanu zastavu, ali izgledom različitu od one koju koriste ratni, indonezijski civilni brodovi mogu vjoriti takvu zastavu s jedanaest pruga.

Zastava predsjednika žute je boje, sa zlatnom petokrakom zvijezdom unutar vijenca stabljika pamuka i riže. Petokraka zvijezda označuje pet temelja nacionalne ideologije *Pancasila*, a pamuk i riža simboli su blagostanja. No, čini se da se ta zastava nakon ostavke predsjednika Suharta 1998. više ne koristi, iako je i dalje zakonski propisana. Zastave admirala bile su otad također žute s plavim sidrom u sredini i odgovarajućim brojem

plavih zvjezdica u uglu. Danas se koriste tamno plave zastave slična izgledu kao i zastave generala u KoV-u (crvene) i zrakoplovstvu (otvoreno plave) s odgovarajućim brojem žutih zvjezdica duž sredine zastave te sa znakom grane OS-a u uglu. Znak RM-a Indonezije zlatno je sidro okruženo vijencem hrastova lišća sa žirovima, s državnim grbom iznad i bojnim poklicem na starojavanskom jeziku kawi "Jałęsveva Jayāmahe" (Pobjedosni na moru).

Oznake vojnih zrakoplova peterokutnog su oblika, bijele s crvenim obrubom. Mornaričko zrakoplovstvo ima u sredini i crno sidro, a zrakoplovstvo KoV-a crnu zvijezdu. ■

18. TOPNIČKI DIVIZION - VARAŽDIN

18. topnički divizion – Varaždin ustrojen je 30. lipnja 1994. godine. Postrojba je djelovala, među ostalim, i na Novljansko-novograđiškom bojištu, a nakon oslobođenja lačkih vojnoredarstvenih akcija s vremenom je ukinuta, formalno 18. ožujka 1999. godine.

Zastava Diviziona crne je boje s elementima raspoređenim ukoso tako da se najbolje vide kad se zastava nosi u stroju pod kutom. U gornjem je dijelu preko trobojne kose pruge grb Republike Hrvatske, u donjem dijelu preko poprečne grede od pet naizmjence crvenih i bijelih pruga, blago zaratiran kvadrat 5×5 crveno-bijelo šahiran. Preko njega prikazana je stilizirana zelena silueta topa čiji lafet oblikuje broj "18.", a ispod njega zelenim je slovima ispisano "VARAŽDIN". Iznad šahiranog

znaka žutim je slovima u kosoj liniji ispisano "18. TOPNIČKI DIVIZION", a ispod znaka također žutim u kosoj liniji "HRVATSKA VOJSKA".

Crna je tradicionalna boja topništva, a pet crveno-bijelih pruga zastava je grada Varaždina koja potječe iz XVIII. st., a temelji se na ispruganom gradskom grbu koji je 1464. gradu dodijelio kralj Matija Korvin.

Zastava je veličine $80 \text{ cm} \times 195 \text{ cm}$, dakle nešto uža, odnosno dulja od uobičajenih zastava postrojbi iz tog vremena. Tom značajkom, kao i neobičnim rasporedom elemenata, na svoj se način ističe među vojnim zastavama Oružanih snaga Republike Hrvatske. Pripadnici postrojbe nosili su narukavnu oznaku koja sadrži elemente jednakne onima na zastavi. Oznaku

je izradio Z. Ferinac, oko 1995. u Lepoglavi, a tad je vjerojatno nastala i zastava.

Zastava je obrubljena s tri vanjska ruba zlatnim pozamantirijskim resama oko 7 cm širine, a zastavni je rukav izrađen od posuvraćenog crnog zastavnog polja. Čuva se u zbirci zastava Vojnog muzeja Ministarstva obrane Republike Hrvatske. ■

Zastava 18. topničkog diviziona - Varaždin

Dodatake informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastava, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cijelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Ecran za filmove i prave igrače

Svojim novim ekranom od 25 inča s QHD rezolucijom od 2560 x 1440 piksela, AOC je obogatio svoju profesionalnu liniju monitora.

Ovaj model oznake Q2577PWQ dolazi s visokokvalitetnim IPS panelom koji omogućuje široku perspektivu uz iznimno velike vodoravne i okomite kutove. Osim toga, ovaj tip panela osigurava kombinaciju impresivnih boja i rezolucije, zato je idealan za fotografare, dizajnere i druge profesionalce koji ovise o oštrim slikama. Oni najzahtjevniji uživat će u Quad HD rezoluciji od 2560 x 1440 piksela, koja je četiri puta veća od rezolucije HD monitora, kao i prostranom 25-inčnom zaslonu. Uz to, zaljubljenici u zabavu podjednako će imati korist od vrlo kratkog vremena odziva od

samo pet milisekundi, značajke koja eliminira dvostruku sliku. Na taj način igrači i ljubitelji filmova mogu uživati u čistoj slici čak i tijekom brzih scena. Osim toga, ugrađeni 3 W stereozvučnici omogućuju oslobođiti prostor od hrpe kabela tako što eliminiraju potrebu za odvojenim zvučnicima. Novi Quad HD panel osigurava da korisnici uživaju u kompletnom pregledu internetske stranice bez izobličenja slike, suprotno trenutačnim Full HD monitorima koji realiziraju samo tri četvrtine punog zaslona. Ovaj monitor također ima brzi DisplayPort koji omogućuje prijenos sadržaja visoke rezolucije na vrlo jednostavan način. AOC ozbiljno vodi brigu o zdravlju korisnika, stoga njihov novi model također dolazi s karaktere-

ristikom koja osigurava iskustvo gledanja bez titranja slike. To se događa kada LED pozadinsko osvjetljenje prilagođava svjetlinu monitora tijekom osvježavanja slike, što može izazvati umor i nemir očiju. Stoga, Flicker-FREE tehnologija pomaže smanjiti razine zdravstvene probleme koji mogu biti izazvani titranjem slike.

Kako bi osigurao potpunu udobnost, veću produktivnost kao i zdravija leđa i vrat, AOC Q2577PWQ dolazi sa širokim rasponom karakteristika koje pomažu smanjiti umor i poboljšati položaj tijela kao što je prilagođavanje visine od 130 mm,

zakretanje, okretanje i nagnjanje. Osim toga, monitor može biti postavljen na VESA (100 x 100) zidne nosače i police. AOC Q2577PWQ dolazi s različitim opcijama za povezivanje poput DisplayPorta, HDMI, DVI i VGA. Na taj način nije više problem povezati konzole za videoigre i nekoliko računala ili drugih uređaja u isto vrijeme. Novi model opremljen je tehnologijom pametne uštede energije ECO Mode i e-Saver. Kao i kod svih drugih proizvoda, AOC nudi jamstvo od tri godine, a ovaj model bit će dostupan u rujnu po preporučenoj maloprodajnoj cijeni od 2699 kn.

Kako brzo napuniti četiri uređaja?

Arctic je predstavio Smart Charger 4800, punjač koji se ukapča direktno u utičnicu i preko USB portova može puniti paralelno do četiri gadjeta. Uz to prepoznaće o kojem se uređaju radi i prilagođava brzinu punjenja njegovim specifikacijama. Bez obzira na to koliko je pun vaš kofer, Smart Charger 4800 sigurno će naći svoje mjesto u njemu. Umjesto hrpe ra-

zličitih napajanja i punjače za smartphone, tablete, kamere i slične prijenosne gadžete, ovaj sve-u-jedan Arctic punjač kompaktan je, nema nepotrebnih kablova i adaptera. Uključuje se izravno u zidnu utičnicu. S ukupnim kapacitetom 4.800 mA s njim možete brže puniti do četiri gadjeta u isto vrijeme. Inteligentna pametna tehnologija punjenja otkriva

uređaj i donosi najbržu moguću brzinu punjenja. Svaki port prepoznaće radi li se o Appleu, Samsungu, LG, Huaweiu, HTC-u, BlackBerryju, Nokiji, Motoroli, Sonyju, Lenovu ili nekom drugom brandu, pa nije važno koji ste port odabrali za punjenje uređaja. Kombinacija triju pametnih telefona i tableta može se naplatiti istodobno bez preopterećenja.

Pametni sat u zlatu i krokodilskoj koži

U suradnji s američkom kompanijom REEDS Jewelers, LG Electronics predstavio je premium pametni sat u limitiranom izdanju – LG Watch Urbane Luxe. Ovaj luksuzni nosivi uređaj ukrašen je 23-karatnim zlatom i remenom od krokodilske kože, a dolazi u ekskluzivnoj sjajnoj kutiji. Bit će dostupan od kraja listopada po cijeni od oko 1200 američkih dolara.

Elegantnom izgledu uređaja LG Watch Urbane Luxe pridonosi preklopna kopča koju je osmislio Louis Cartier 1910. Remen od krokodilske kože ručno je rađen, a za njegovo je izradu potrebno 50 zasebnih procesa koje provodi 30 iskusnih stručnjaka za kožu.

Zlato od 23 karata tvrde je od 24-karatnog zlata koje se obično koristi u izradi nakita, a i teže je od 18-karatnog, karakterističnog za tradicionalne luksuzne satove. "Nosive uređaje ne treba smatrati produžetkom pametnog telefona, nego zasebnim uređajem," rekao je Chris Yie, potpredsjednik marketinških komunikacija u kompaniji LG Mobile Communications. "Ovo spajanje zanatske stručnosti i tehnologije predstavlja prirodnu evoluciju pametnih satova koji se od hardvera pretvaraju u modne dodatke. Mislimo da je ovo dobar smjer za nosive uređaje i želimo potaknuti tu transformaciju." Svaki od 500 satova u limitiranom izdanju

imat će utisnut vlastiti serijski broj koji će pokazati njegovu autentičnost te će na početku biti dostupan u SAD-u za prednarudžbe, ili u trgovinama REEDS Jewelers.

Pripremio Ivan HORVAT

Walkman XXII. stoljeća dolazi iz Sonyja

U potrazi za pružanjem najveće moguće kvalitete zvuka, Sony predstavlja novi NW-ZX100HN Walkman, opremljen novim zvukom visoke rezolucije i kompatibilnom funkcijom poništavanja digitalne buke. Korištenje Sonyjevih akustičnih inženjerskih tehnologija ima za cilj reproducirati glazbu baš onako kako su umjetnici uistinu htjeli, u CD kvaliteti.

ZX100HN ostaje vjeran toj formi i donosi ne samo formate datoteka visoke rezolucije, nego i poboljšava komprimirane glazbene datoteke poput MP3-a pomoću DSEE HX-a. On nadopunjuje komprimirane visoke tonove i njihove izvore zvuka u bitno ih poboljšava izvan njihovih izvornih vrijednosti do te mjere koja odgovara gotovo kvaliteti zvuka visoke rezolucije. Čak i kada je u bučnom okruženju ZX100HN utišava ometanja, zahvaljujući paketu Hi-Res slušalica kompatibilnih za poništavanje digitalne buke.

S-Master HX obavlja potpunu digitalnu obradu zvučnog signala kako bi podržao reprodukciju zvuka visoke rezolucije. Performanse izvođenja glazbe slušalica poboljšane su smanjenjem buke u zvuku visoke rezolucije i njegovu rasponu, potom eliminacijom spojke kondenzatora za izlaz pojačala slušalica te korištenjem jedinstvenog dizajna koji uključuje četiri neovisne zalihe snage za drivere slušalica - za pozitivne,

negativne i lijevo/desno kanale.

ZX100HN uključuje i LDAC, novu audiotehnologiju tvrtke Sony koja omogućuje da uživate u kvalitetnom bežičnom zvuku preko Bluetootha. Uz tri puta više prenošenja podataka, LDAC pruža poboljšano bežično iskustvo slušanja za svu vašu glazbu. Čak i dizajn ZX100HN-a, iznutra i izvana, usmjeren je na postizanje visoke kvalitete zvuka. Sa svojim glatkim, zaobljenim aluminijskim okvirom i ploče za bas koja je visoke čvrstoće, on prepoznaje jasne vokale, snažan bas i velik raspon tonova.

Održavanje opsežne glazbene knjižnice omogućeno je baterijom koja traje 45 sati i proširivom memorijom koja je dodatak 128GB velikoj internoj memoriji. Dodatak je i utor za microSD kartice koji znači da nema ograničenja u broju pjesama koje možete pohraniti, s dodatnom podrškom za mikro SDXC kartice veće od 64GB. Dostupan je od listopada 2015. godine.

Ljuta papričica iz Della

Sudeći prema sve brojnijim glasinama po internetu, Dell sprema pravog konkurenta tek predstavljenom Appleovu iPad Pro s modelom Dell XPS 12. Međutim, Dell XPS 12 neće biti puki tablet, no više kao Microsoft Surface. Jedan 2-in-1 uređaj, odnosno hibridni prijenosnik ili, ako vam je draže, hibridni tablet. Razumljivo, XPS 12 imat će zaslonski diagonale 12 inča i 4K rezoluciju, što bi u pikselima bilo 3840 x 2160 piksela. Dellov XPS 12 imat će i dvije kamere

– pozadinsku rezolucije osam megapiksela, te prednju od pet megapiksela. Operacijski je sustav Windows 10, a bit će opremljen i stylusom koji u Dellu nazivaju Dell Active Stylus. Dell posebno ističe kako će se Stylus moći koristiti za pisanje po webu te za skiciranje preko Bamboo Paper aplikacije. Kada vam nije potreban prijenosnik, tipkovnicu je moguće odvojiti, a zahvaljujući magnetnom sustavu priključivanja preobrazba iz prijenosnika u tablet i više

je nego lagana. Tipkovnica ima pozadinsko osvjetljenje i precizni touchpad. Za kraj recimo kako bi Dellov XPS 12 na tržište trebao stići tijekom idućeg mjeseca po za sada nepoznatoj cijeni.

www.unhcr.org

U doba izbjegličko-migrantske krize, ne samo u Hrvatskoj i Europi, nego u mnogim dijelovima svijeta, sigurno je zanimljivo posjetiti web-stranicu UN-ove agencije za izbjeglice - UNHCR. Kao i druge stranice Ujedinjenih naroda i ova izgleda prilično uredno i pregledno, a opet dovoljno šareno i dopadljivo. Stranica vam neće pružiti samo službene informacije o aktualnim kriznim žarištima, vijesti, podatke i multimedijalne priloge, nego možete saznati nešto i o općim pojmovima vezanim uz područje djelovanja UNHCR-a. Preporučujemo da odmah kliknete na podlink "Refugee or Migrant" (Izbjeglica ili migrant), kojim vam UN-ovi stručnjaci žele razjasniti razliku između te dvije riječi. Osim engleskog, stranica je dostupna i na francuskom, ruskom, španjolskom, kineskom i arapskom jeziku. Postoji i stranica hrvatske podružnice UNHCR-a www.unhcr.hr. No zadnja vijest na stranici, u trenutku našeg ovotjednog pregleda, stavljena je 16. rujna. Situaciju spašava njihov službeni Facebook profil, na kojem su kudikamo ažurniji.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

DANI ZAŠTITE I SIGURNOSTI

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

VOJNA POLICIJA PRIKAZALA SVOJE SPOSOBNOSTI

Na Danine zaštite i sigurnosti koji su se od 18. do 22. rujna održavali u Zagrebu, uz HGSS, HCK, DUZS, MUP i brojne druge predstavili su se i predstavnici Vojne policije Ministarstva obrane RH – Satnije za obuku vodiča i službenih pasa (SOVSP) "Satnik Krešimir Ivošević". Pripadnici Vojne policije, zajedno sa svojim službenim psima – belgijskim, njemačkim i nizozemskim ovčarima – bili su za okupljene jedan od atraktivnijih dijelova programa. Na glavnom su zagrebačkom trgu tako prikazane vježbe poslušnosti, načini korištenja službenih pasa u situacijama utvrđivanja identiteta i pretresa osobe, svladavanju sumnjive osobe preskokom psa preko automobila ili nje-govim uskokom u automobil, rješavanje talačke situacije te sposobnosti pasa u detekciji droga i eksploziva, kao i rad sa štencima iz vlastitog uzgoja.

Satnik Goran Šimunović, zapovjednik SOVSP-a PVP-a, naglasio je kako iza svakog dobro uvježbanog, službenog psa staje godine stručnog, predanog rada ali i ljubavi koje djelatnici SOVSP-a kontinuirano ulažu u rad sa psima – a oni svoju važnost i nezamjenjivu ulogu imaju u nizu svakodnevnih vojnih, civilnih, policijskih, carinskih zadaća te, od 2003., u međunarodnim misijama mira u kojima sudjeluju pripadnici VP-a OSRH. ■

Tiskana i audiovideo izdanja MORH-a možete kupiti po **pristupačnim cijenama** u prodavaonici vojne opreme "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu te kantinama tvrtke "Piešter-usluge d.o.o.": vojarna "Croatia" i hotel "Zvonimir" u Zagrebu; vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji; Požega 1 u Požegi; Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu "Rakitje" u Rakitju.

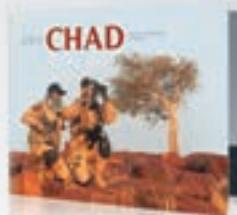

KNJIGE

Pozdrav iz Chaghcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice
Razvoj streljačkog naoružanja

01 / KNJIGE

FOTOMONOGRAFIJE

Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost

02 / FOTOMONOGRAFIJE

03 / DVD

DVD

Hrvatska kopnena vojska
5 minuta za sjećanje - komplet od pet filmova
20 godina Tigrova
Krvavi Uskrs - Plitvice 1991. - 5 minuta za sjećanje
VRO Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Akrobatska grupa "Krila Oluje"
Čuvari svjetskog mira
VRO Oluja - 5 minuta za sjećanje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

04 / CD

CD

Klapa HRM-a "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

www.hrvatski-vojnik.hr